

Старт

ИЛЮСТРОВАН
СПОРТЕН
СЕДМИЧНИК

Брой 20 ● 19 октомври 1971 ● 25 ст.

Издание на ЦС на БСФС

Какво ново

след новия кръг? стр. 4

Европейското

първенство в Минск стр. 5

Командирът

на шампионите стр. 7

Световен рекорд между

живота и смъртта стр. 10

ПИСТИТЕ ЩЕ ПОБЕЛЕЯТ

КРОС ЗА ВСИЧКИ

Най-масов и най-достъпен спорт за всички е бягането през пресечена местност. В паркове и градини, в гори, равнини и хълмове, навсякъде има възможност да се организира колективен пробег на определени маршрути. Разбира се, кросът може да се упражнява и индивидуално, ежедневно. Колективно или единично, на тренировка или състезание, бягането на открито има огромно здравно въздействие. Съвсем точно е заслужено у нас и в други социалистически страни кросът доби наименованието „бягане за здраве“.

Есента е един от най-благоприятните сезони за кросово бягане. Не случайно именно в този период са насрочени масовите профсъюзни и младежки кросове, кросът за учащите се „Златна есен“, високопланинските кросове и много други от местен и републикански мащаб. Погрешно е обаче да се счита, че кросът е привилегия за атлетите и скиорите бегачи. Той е полезен за всички, включително и за всеобщата физическа подготовка на активните състезатели, без която е немислимо постигането на високо спортно майсторство.

Сега, в навечерието на Четвъртия конгрес на БСФС, дружествата и окръжните съвети съвместно с комсомолските и профсъюзните организации могат да обогатят спортните си календари с най-разнообразни кросови бягания. При тясно сътрудничество със специалисти — преподаватели и лекари — могат да се организират на няколко етапа масови състезания за всички слоеве от населението. Особено внимание трябва да се обърне на предварителната подготовка. Без няколко тренировки с постепенно увеличаване на разстоянието и темпото на бягане не бива да се започват състезателните кросове. Към такава подготовка трябва да се строят и преподавателите по физическо възпитание в училищата и ВУЗ, навсякъде, където има редовни часове и спортни занимания.

Кросовете са отлична форма за масово спортуване. Да ги организирате активно. Това ще бъде ценен принос за изпълнение на повелята на партията за здрава, силна и жилава нация.

живота. Тук започва и спортният му път. Играе футбол в градския отбор, победител е в ски-бяганя и кросове на много средношколски състезания. Строен, здрав и силен, през 1946 г. Тачо е приет за курсант във военновъздушното училище. И тук обучението на летеца-изтребител и подготовката на големия спортист са в пълно съзвучие. През 1949 г. вече лейтенантът от ВВС Атанас Димитров е републикански шампион в ски-бягането на 18 км, а на следващата година след драматична борба е пръв и на 30 км.

Бойната техника става все по-сложна и Тачо е изпратен на специализацията в СССР. Расте бойното майсторство, не намаляват спортните успехи. Победител е в ски-бягането на цялия военен окръг, любящ на курсисти и преподаватели Известните съветски летиши Петров, командир на полка, инструкторите Тюри и Мошин не скъпят похвалите си за проявеното мъжество, трудолюбие и умение. Идва и голямото признание. С първият пилоти у нас Атанас Димитров е удостоен от командването с най-високо отличие — летец-изтребител първи клас. А той е все така на бойна нога, на първа линия и във въздуха, и на

спортното поле Тачо е вече сред любителите, но същата страст, същата амбиция и младежки жар лъхат от всяка негова игра.

СПОРТ, ДЪЛГ И ОЩЕ НЕЩО...

Много от тези двадесет и пет години на бурен и напрегнат живот като летец-изтребител, пилот и гражданин Атанас Димитров е отдал и отдава на спорта. Малцина спортисти могат да се похвалят с такова завидно и ползотворно съчетание на две толкова различни, сами по себе си изключително трудни дейности. Големият спорт, в който Тачо бе изявена величина на своето време, постиженията на нашите спортисти и проблемите на спорта и сега го възбуждат.

Често ме питат как съм съчетавал спорта и работата. За големия спорт сега наистина е нужно много повече, отколкото по наше време. Дотогава на високи постижения изисква всеотдайност, изисква асичко от човека. Но съгласете се, че и условията за работа са други. Партията и държавата отделят все повече внимание и грижи за спорта. БСФС е създал отлични условия за подготовка. Ние имаме само една любов към спорта. Но струва ми се, и нещо много важно — съмодисциплината, волята. Спомням си един случай преди бягането на 18 км по

ните рефлексии са ми били вина отлични помощници. И само на м нели спортът е помагал и помагал. Вие знаете колко бивши спортисти са отлични производственици, извистни специалисти, уважавани граждани.

Мисля, че ние говорим твърде много за възпитанието на спортистите. Но ефективността на възпитателната работа е недостатъчна. Известно е, че най-силно въздействат възпитанието оказва правилната зировка между труд и награда. И винаги точно според мен се отмерва значимостта на дадена победа, ръгът на състезанието и силата на противника, каква е международната стойност, каква е отзвукът и спортния свят и приносът за името на родината. И още нещо. Трудно да искаме всичко и навсякъде побеждаваме. По-точна оценка възможностите и по-тесни географични излявте биха допринесли за трайни и по-високи успехи. И накрая да се забравят и възрастните, пък децата. За тях също трябва добри условия за спортуване — за здрав и дълголетие.

Разделяме се с Атанас Димитров. Животът на този скромен човек, одаден и отдаван в служба на партия и родината, е изпълнен именно с онежедневен героизъм, който наричаме с кратката дума дълг.

Стоян ГЕЦ
Снимки: Емил МАНДЖАРОВ

Стане ли дума за героизъм, обикновено си представяме нещо изключително. Но има хора, чието ежедневие граничи с понятието ни за тази дума, чийто живот е героизъм всеки час, всеки ден, десетилетия наред. Те обикновено неохотно и малко говорят за това, а биха могли да кажат много.

„ФУНИЯ“ ВЪВ ВЪЗДУХА

- „Ястреб“, „Ястреб“, тук „Радар“, тук „Радар“!
- „Ястреб“ слуша.
- Височина?
- Девет хиляди метра.
- Самочувствие?
- Отлично!
- Започвай!

Сивото вретено на металния корпус потръпна, хлъзна се по левия борд и заби сребристото си чело в бездната. Описа плавно първия виент на „свердела“ и се втурна по виража на следващата спирала...

— „Ястреб“, много добре, достатъчно за днес! — Но самолетът, като че опиянен от играта на шеметната вихрушка, се стрелкаше с рев по нози спирала — трети, четвърти, пети виент...

— „Ястреб“, какво правиш? Чува ли ме, „Ястреб“, край!

Самолетът падаше с мъниеносна бързина. Висотомерът безстрастно отмерваше километрите: осем, седем, шест... Ръцете се впираха до болка в полумесеца на щурвала, но металната птица, безчувствена и непокорна, затъваше във вихрушката и нижеше виент след виент...

„Воля и разум покоряват самолета“, проблисна в съзнанието на летеца любимата фраза на големия съветски „ас“ и негов учител Петров. В железните миши сякаш се вляха нови сили. Моторите изреваха злобещо, стоманеният корпус се блъсна в невидимите стени на улея, самолетът се откъсна от гибелната фуния и като равен звяр се рейна плавно в синевата... Висотомерът отброи петия километър и дванадесетия виент... Изпод шлема ползази струйка студена пот...

ВЪВ ВЪЗДУХА И НА ЗЕМЯТА...

Летеца, на когото командването възложи да се подготви и пръв да изпълни тази сложна фигура от вишния пилотаж, наречена „свердел“, можете да срещнете често на тенис-

25 ГОДИНИ НА ЩУРВАЛА

1949 г. — отборът на ЦДНА, републикански шампион в щафета 4 по 10 км. От ляво на дясно: А. Димитров, Г. Керкин, В. Груев и Б. Николов.

кортовете. Името му е Атанас Димитров, но ако го търсите така, малцина ще ви го покажат. Попитайте обаче за Тачо и малчуганите с радост ще го посочат. Той е душа на всяко „каре“. Весел и жизнерадостен, този снажен, светлоок мъж, понатажал от годините, е все така пъргав в играта, чеуорим и борбен до последната точка, изгарящ и сега, както преди много години в огъня на големите спортни битки.

С любовта си към спорта Тачо живее още от детските игри из прашните улици на третия район в столицата и шеметните спускания по „Ридо“ в Самоков, където минават юношеските му години. В Самоков той се сдружава с Д. Дражев и други прогресивни младежи, от които научава много — и за ските, и за

земята. Слезе ли от самолета, ще го видите отново на футболното игрище, в басейна. За кратко време е капитан на отбора на БВС, където на времето започнаха своя път в големия футбол Нв. Колева, П. Арсов, Андонов. Изключително съчетание на спорт и труд! Грудът на летеца-изтребител, тежък, отговорен. Петнадесетгодишен труд...

Дойде време и за разява е реактивния изтребител. На полковникът от запаса Атанас Димитров не изпусна от сигурните си ръце щурвала на самолета. Три години под валежите лъчи на слънцето той от даде в помощ на селското стопанство на африканските страни. Още неотдъхнал на родна земя, и българската гражданска авиация прие с радост един отличен командир на своите въздушни кораби. На

1951 г. — пред поредния полет — за да бъде спокойно родното небе!

време на републиканското първенство по ски. Малко преди старта блях извикан в полка. Предстоеше важен полет, в който се чалагаше мое участие. Вечерта летяхме до късно при много тежки условия, силен вятър, обилен снеговалеж. Предложиха ми да не участвувам в състезанията. Отказах. Починах, колкото монах, и се влях на старта. Пистата беше трудна, а конкуренцията много силна. Поиска ми се да се откажа. И тогава си помислих: ами ако съм на самолета? Отпуснеш ли ръце за миг, значи гибел! Стиснах зените и отново тръгнах! Не само за върших състезанието, но и станах втори след Ив. Стайков — сегашния ректор на ВИФ „Г. Димитров“. И обратното се е случило — неведнъж спортът ми е помагал в трудни моменти. Закалката в спортната борба, волята за превъзможване съпротивата на противника, тренира-

1971 г. — още една успешна атака.

ТОВА СЕ СЛУЧИ

18 ОКТОМВРИ 1959 г. Дворецът на спорта в Лужники е притихнал. На пилоните бавно се издигат национални те флагове на най-силните женски баскетболни отбори в света. Най-високо е този на Съветския съюз, след него — българският триколор...

Приятно е да надникнеш в съкровищницата на един спорт, особено когато там има ценни дарове и всеки един, макар и малък на вид, говори за огромните усилия на цяло едно поколение. Българският женски баскетбол има скъпа „прия“! По нея има и много злато. Но дванадесетте „сребърни момичета“ от Москва никога не ще загубят своя блясък. Защото те донесоха не само първата за социалистическия спорт световна вицешампионска титла (става дума за колективни игри), но и признанието за „най-техничен, най-красиво и творчески играещ отбор“. Това бе възхваля за българския баскетбол, който

НА СНИМКАТА: Нашите прославени баскетболистки при завръщането си в родината след спечелената вицешампионска световна титла в Москва.

бе успял само за осем години да се определи като водеща школа.

Всеки трофей е спомен.

... На Третото световно първенство дебютирахме като... европейски шампионки от Лодз. Тази висока титла трябваше да браним на „кръв“. По друг начин не можехме — такни бяха учили, така знаехме, че се отстоява спортната чест на герба. Ни кои не ни вярваха — на прага на двет от нас бяха „чужнали“ повече от 25 години. Затова преди решителното сражение за второто място треньорът на чехословашките баскетболистки Сватоплук Мразек бе изказал лично мнение, че „българките са в началото на залеза на своята баскетболна слава“. Това интервю, поместено във в. „Комсомольская правда“, ни бе изпратено от група български студенти, следващи в Киев. Писмото пристигна минути преди започването на мача ни с Чехославкия и бе съпроводено от молба да докажем, че „... баскетболната слава на страната ни е далеч от своя залез“. Това ни бе достатъчно. Мразек остана излъган, защото слабо познаваше нашата не

имоверна воля, неописуемото ни желание за победа, безкористния ни патриотизъм.

В това изключително тежко първенство, в което участвуваха осем отбора и се играеше по системата „всеки срещу всеки“ само с един почивен ден, шест пъти нашият отбор б аплодиран като победител. Само двубоя със съветските баскетболистки (в този мач за пръв път „изгръ“ заедата на прославената Смилдзина) сстъпихме. След нас оставихме силните отбори на Чехославкия, Югославия, Полша, Румъния, Унгария, КНДР.

Така преди 12 години наред със спечелената от „Славия“ първа европейска клубна купа дванадесетте националки: Гьошева, Джамбазова, Вангелова, Господинова, Дамянова, Рамгелова, Ченгелиева, Смедовска, Попови, Илова, Борисова и Войнова, заедно със своите треньори Митев и Желяков заредваха спортна България изключително големия успех, постигнат на световния подиум в Москва.

Ваня ВОЙНОВА заслужил майстор на спорта

● 4183 младежи и девойки редовно участвуват в масовите физкултурни, спортни и туристически прояви.

● 1100 души измежду кремиковските металурзи системно се занимават с физкултура и спорт.

● 108 спортисти участвуват в представителните отбори на комбината в различните републикански групи.

● В редиците на трудовия колектив на МК „Кремиковци“ има 15 майстори на спорта и 27 първоразредници.

КРЕМИКОВСКО ВСЕКИДНЕВИЕ

НОВИ ХОРА В ТРУД И СПОРТ СЕ РАЖДАТ

Някога на това място бяха голи поляни и черни угари, които се губеха далече в подножието на планината. От много години хората бяха свързани със земята си и с любов и отдаваха труда и потта си. Но когато пристигнаха първите строители, техниците и инженерите вече бяха побили ниските бели колчета и дълго се взираха в огромните чертежи и планове. Младежите разгъваха дълги рулетки, мереха и чертаеха, а мечти те им летяха в бъдните дни: мъчеха се да си представят огромните корпуси на комбината и тайно завиждаха на други, които освен труда си имаха и свой бит. Щеше им се като тях и те след морния ден да се съберат в младежкия клуб, да играят на воля по спортните площадки...

Така беше преди единадесет години — когато се наливаха основите на най-крупния наш металургичен комбинат „Кремиковци“. Днес е друго — вече години наред гигантът диша с пълни гърди, години наред металурзите дават на страната стомана и чугун, които се измерват с хиляди тонове. Събвдат се и някогашните мечти от първите дни — сега хората тук имат и своето спортно всекидневие и не един и два по бедни върха в него. Стадион, многобройни спортни площадки, няколко футболни и хандбални игрища, плувен басейн са притежание на стотиците девойки и младежи, които през свободните от труд часове спортуват, укрепват здравето си. На тях започват първите си стъпки и бъдещите големи спортисти на комбината.

МЕТАЛУРЗИТЕ НАМИРАТ ВЕРНИЯ ПЪТ

Много са опорните точки, които чертаят намерения вече верен път в развитието на масовия спорт. Някои от тях — най-ярките, тези, които оставят диря — се знаят и помнят от всички. Между тях се откроява една голяма масова проява — щафетната обиколка на комбината, посветена на първата юпка (21 март 1960 г.). В нея участвуват отбори на отделните заводи и цехове и всъщност обиколката се превръща в един хубав спортен празник за всички. Хората се готвят отдалече, правят се прогнози за евентуалните победители, а в деня на състезанието по-възрастните изпъхват асфалтовите алеи по маршрута и бурно аплодират тези, които са се нагърбили да защитават честта на своето предприятие, завод или цех. Така е вече десет години, а през миналата година на поканата на кремиковските металурзи се отзоваха 42 отбора от различни предприятия на страната. Така родилата се преди десетилетие инициатива отдавна е превърната в хубава и здрава традиция.

Не по-малко оживен, изпълнен с много красота и емоции, е празникът по случай откриването на спортно-туристическата зима. Това е другата масова спортна проява, в която също има нещо свое, неповторимо във всички останали. Тази година например съветът на спортния клуб и профсъюзното ръководство на комбината решиха да променят маршрута, за да използват по-пълноценно почивния ден. Този път около 30 автобуса откараха свободните от смяна металурзи в Боровец. Целия ден те прекараха в игри и веселия сред снежните ледри на Рила. Състояха се състезания по футбол на малки вратички, теглене на въже, а бягането в чували още повече разведри настроението. Масово бе участието и във високопланинския състезателен лекоатлетически крос. На победителите от името на спортния клуб бяха връчени

от приятния ден, работниците се разделиха със снежната планина, като поставиха началото на многобройните вътрешни първенства и турнири и през студените зимни дни. Големи са заслугите на кремиковските спортисти и на ръководителите им и в осъществяването на идеята „Почивният ден — сред природата“. На хубавата инициатива са посветени многобройни походи и екскурзии, безброй състезания и спортни прояви. Силата на кремиковския спорт е в уменията му винаги да гледа и върви напред, да търси нови форми за по-богат и съдържателен живот за тези, които и зима, и лете са край доменните пещи. Далече сме от мисълта, че тук са налице всички условия за пълнокръвното развитие на масовия спорт, че няма какво още да се желае. Така например през тази година около 1100 души системно

комплекс на Ботевградско шосе. В него се предвиждат многобройни спортни площадки, игрища и други обекти, които всеотранно ще удовлетворят изискванията на младите металурзи. Но засега всичко това е въпрос на бъдещето.

СПОРТИСТИ С ЕМБЛЕМАТА НА КОМБИНАТА

Десетгодишни са традициите на спорта в този многохиляден колектив. Десет години спортистите с емблемата на комбината защитават неговото име. Мнозина от тях са се изкачвали и на най-високото стъпало в републиканските първенства. Лека-та атлетика, баскетболът, футболът, волейболът, хандбалът, плуването, борбата, шахматът, тенисът на маса и ските — това са основните спортове (и основната грижа) на новия съвет за физкултура и спорт. Към отдел-

Личи си, че не играят майстори. И все пак борбата за всяка топка е оспорвана. Защото баскетболът се играе с жар и любов от металурзите.

спортуват един или два пъти седмично. Това ще рече, че един от всеки 18 работници активно се занимава с физкултура. Но като се има предвид, че средната възраст на работещите в комбината е около 30 години, тази цифра изглежда съвсем недостатъчна. И тук „болното място“ е материалната база. Дори и парадоксално да звучи, няколкото спортни площадки, стадионът с пистата и секторите и все още незавършената спортна зала не могат да задоволят нуждите на 18-хилядната работническа армия. Перспективата? Тя е отразена в проектите за

ните заводи и цехове са създадени 32 съвета за спорт и туризъм, в тяхна помощ са 16 организатори и треньори, чиято дейност се направлява и контролира от съвета на спортния клуб на комбината. Като правило състезанията се устройват по бригади, смени и цехове на принципа на турнирно-кръговата система. Най-популярен е футболът — двадесетте отбора, разпределени в две групи, играят в два полусезона. Най-добрите футболисти на комбината са включени в представителния отбор, който играе в „А“ софийска група. А най-масови са състезанията по леко-

Когато има състезание, на басейна също става горещо. Почти като край пещите...

бол. Върха на спортната слава достигнаха хандболистите — многократни републикански шампиони. В „А“ група играят и баскетболистите.

Всеизвестно е, че само единици от хилядите тръват по пътя към спортните върхове. Най-талантливите, най-упоритите го извървяват докрай. Популярността на един спортист, на един отбор се измерва с неговото майсторство, с постигнатите успехи. И ако този спортист или отбор носи емблемата „МКК“, то това е гордост за всички, които се трудят в комбината.

МОРСКА БАЗА В ... ПОЛЕТО

Първите пролетни дни на миналата година отвориха вратите на новия морски клуб. Морето е далече, но просторните води на изкуственото езеро, ширнали се край стадиона, са истински кът не само за отмора на младежите, но и място за овладяване на тайните на непознати доскоро, но привлекателни спортове: водни ски, подводен риболов, гребане, корабомоделизм, водомоторен спорт. Клубът със своите многобройни секции и отдели бързо спечели десетки приятели не само сред кремиковските работници, но и сред децата им. И сега, въпреки че есента вече влезе в правата си, прави впечатление добрият ред и чистотата на хангарите, грижливо поддържаните лодки, скутери и моторници. Тук тишина настъпва само след тренировките и заниманията, но ако се случат на базата, когато младите гребци са „на вода“, ще ви направят

впечатление старанието и уменията с които те участвуват в тренировките упоритостта, с която изучават материалната част и техниката на управлението. Затова така уверено завиват зад юрмилото на скутера и изкачват на водните ски. Похвална дейността на секцията по гребане дори сега, в първите октомврий дни, водата все още „кипи“. А в ярко се открояват участниците в скиния спортен многобой. Тук приятното чувство при плъзгането с водни ски се заменя с максимално усилени с безусловно спазване на един негъкнат ритъм на издръжливост. Това и кремиковските гребци, водози и моделисти имат не една и хубави победи в столичните първенства.

Така е, защото комсомолската организация е приотлила здраво прибе си този „остров“ на здравето, лата, красотата и младостта. Защото отблизо го ръководи и подпомага. Защото влива нови жизнители си в непрекъснатото растящия му обхват. И в най-трудните моменти (при готвото създаване), и сега (укрнал и обичан) делта е една: да лява и възпитават младите хора комбината. Защото стоманата се със стоманени мусли...

Страницата бе изготвена от Спас ГЕТОИ и Недялка ЛЕКАРСКА/Снимки: Петър СПАСОИ и Атанас ВАСИЛЕИ

Колко много отбори стартират в традиционната щафетна обиколка на МК „Кремиковци“! А победителят е само един...

ЗАПОЧВА ФУТБОЛНА ЗИМА...

Неделният кръг бе „водораздел“ на есенния полусезон в групата на майсторите. Сега той върви към своя край.

Премия при трудните условия, които безспорно ще съпътстват последните осем кръга — студено време, тежки терени. Програмата, особено на най-добрите, ще бъде много състезателна — идват четири сериозни изпитания на „А“ националния отбор. Но за това пък вече никой няма право да се оправдава със стартово състояние. Сега вече всички трябва да бъдат във форма!

Ред срещи показваха, че малко състави отговарят на това изискване. И във Враца, и в Русе зрители очакваха с интерес четните им отбори. Но и шампионът, и водачът във временното класиране не можаха да покажат нещо особено, за да го задоволят. А какво да каже публиката на мача „Славия“ — „Лъсков“! Безцветният и разпокъсан мач (само до почивката играта бе спряна повече от 80 пъти...) не носеше почти никакви майсторски белези.

Наистина „Берое“ доказа отново правото си да бъде сред лидерите; и други състави убедиха, че не губят времето си между два кръга. Но много ли са те!

... Затова пък на върха вече има двама. За „Левски-Спартак“ и ЦСКА „Септемврийско знаме“ марафонът обещава да бъде спринтьорски...

ОТ КАКВО СЕ СТРАХУВАШЕ «ДУНАВ»?

РУСЕ, октомври, специално за „СТАРТ“

Непрекъснато ръмеше дъжд, беше студено, неприятно време и за играчите, и за зрители. Но начинът, по който се отнасяха футболистите с топката, свидетелствуваше, че възгавият терен много не ги затруднява, че се ориентират в тази обстановка.

И все пак голям футбол не се получи. Дунав, респектиран от името на противника, като че ли бе забравил колко зле са се издвигали тук „синьо-белите“ няколко пъти изтеклите сезони, а и че са останали без якои силни единици. Не бързаше, понякога инаваше на движение ходом. Но когато възвиемаше галоп — правеше го добре, много по-добре от своя именит съперник. Както в инали мачове, Въжаров бе ози, който правеше играта на отбора. Този път добре му припасаеше Ш. Сюлейманов. „Дунав“ има определен вариант на атака с високи топки, предизначени за Въжаров или Йорданов. Този път в началните минути той не вървеше особено, защото Жечев и Ивков се намесваха голучливо.

А по-нататък и не можеше. Две контузии юмениха разположението на дунавския им — в 28-та минута Г. Георгиев, стоперът, контузи във въздушен двубой и напусна рена. В 43-та минута подобна участ сполетя изтегляния назад Въжаров. „Дунав“ трябваше на два пъти да се преустройва и това се отрази. Особено значение имаше отсъствието на Въжаров.

Но и при променения състав „Дунав“ остана по-организиран отбор. Защитата действуваше твърдо и успешно срещу съперниците, нито дотолкова се бяха загубили, че не им

се удаваше никаква комбинация, никаква изненада — само далечни удари без особена стойност. В същото време остри набези на Маринов, Цв. Станков, кръстосани пасове от фланг на фланг вешаха опасност пред Камениски. Случаят Никола Йорданов ни изглежда в известен смисъл курioзен. След като повече от две години пребивава в „Локомотив“ (Русе), ветеранът се върна в старото гнездо. Изгубил е оная мощ, оная енергичност, които го отличаваха преди години, не може да спечели остри двубои, не се движи много, но изглежда, че през тия години не е забравил едно — как се вкарват голове. Доказа го и на този мач, като изпълни хубаво воле и отбеляза гол.

Но оная респект на „Дунав“ към името на „Левски-Спартак“ се прояви още по-силно в минутите след гола. Домакините не пренебрежиха, че досега особено през второто полувреме е доминирал, че не е дал никакъв шанс на противника, че има някакви психологическо преимущество, което може да използва. Задоволи се с този гол. Единственият стремеж му остана да бави играта. Понякога топката се връщаше от центъра на вратаря Младенов... И ето че в ускореното от „Левски-Спартак“ темпо след корнер в 82-та минута Цветков изпревари вратаря Младенов и отклони с глава топката в мрежата — 1:1.

Треньорът на „Дунав“ Здравко Душанов бе доволен от резултата: „Играхме с лидера, загубихме основни единици по време на мача... Трудно можеше да очакваме повече...“

Александър ЯСНИКОВ

След миг на стадиона във Враца ще проехти радостният възглас на привържениците на „Ботев“: Йорданов надиграва Филипов — 1:0! А това е голът, който се посрещна с мълчание — Марашлиев постига победния гол за ЦСКА „Септ. знаме“.

ПЛУСОВЕ И МИНУСИ В ПОСЛЕДНАТА ПРОВЕРКА

„Играехме във Враца, а мислехме за Лисабон“ — заяви след съботния победен мач на армейските старши треньорът им М. Маринов. Наистина това бе последна проверка преди утрешното голямо изпитание на португалска земя срещу „Бенфика“. Но ако останем настроени спечелените важни точки, шампионите не могат да бъдат особено доволни от врачанската репетиция.

Декорът в събота бе твърде различен от това, което очаква ЦСКА „Септ. знаме“ в Лисабон. Времето бе дъждовно, теренът — хлъзгав и коварен. Противникът бе неузнаваемо инертен и беззъб, нямаше и помен от миналогодичния енергичен, маневрен и боен врачански отбор. А утре вечер на стадион „Лус“ вероятно ще бъде сухо, португалците ще напират с всички сили, ще се стремят да решат всичко у дома си, каквато е логиката на турнирните битки от подобен характер. В тоя смисъл армейците не можаха да изпробват силите си в подходяща обстановка, треньорите на свой ред не бяха в състояние да направят по-конкретни заключения. Единствената печалба е, че при това развитие на нещата бяха изразходвани сравнително малко сили, запасите от физическа енергия за Лисабон ще бъдат по-надеждни. А това в края на краищата може да се окаже важно.

Известната колебливост в армейската защита може да се обясни със законната доза предпазливост, която винаги се отразява вър-

ху бойността в такива последни проверки преди решителен двубой. По-лошо бе друго: че напред само от време на време се използваха оръжията, които могат да донесат успех утре вечер. Липсваше бързо развитие на атаката, пропиха се почти всички възможности за изненадващ контраудар. Изнасянето на топката обикновено ставаше с дрибъл и пасове по ширина на терена, за да започне главоблъсканица пред вече организираната противникова отбрана. Якимов игра едно полувреме — първото — и бе сменен с К. Станков, който пос функциите на централен защитник, освобождавайки за конструктивни и нападателни действия Б. Колев. Може би така бе изпробван един от вероятните тактически варианти за Лисабон. И ако все пак техническото ръководство на армейския отбор се надява на скоростното възстановяване на Якимов, голямото разочарование идва от продължаващата неефикасност на Жеков, който също бе изваден от игра в 63-та минута...

Изобщо това бе един мач, лишен от остри моменти и пред двете врати. За изброяване на головите положения (всички проиграни) стигат пръстите на едната ръка. И трите гола бяха „полувратарски“, стрелбата бе далечна и неточна. Съдете сами: врачани отпиха общо 17 удара, а армейците — 15. От тях само по 3 (включително головете) попаднаха в очертаната на вратите...

ЕДНА ТОЧКА ЗА «АКАДЕМИК»...

Равенството, постигнато в дъждовната неделна вечер, едва ли задоволява и „Академик“, и „Локомотив“. Защото ремието бе точно от онези, които карат отборите да съжалват, че са пропуснали и другата точка...

И все пак точно тази точка е, струва ми се, от капитално значение за „Академик“. Защото е точка на самочувствието; една точка, спечелена след очевидно подобрена игра в последните няколко кръга, която разсейва донякъде мрачното настроение от положението в турнирната таблица. Защото в края на краищата е един „автоуорк“, който трябва (най-сетне...) да убеди студентите, че няма „малки“ и „големи“ срещи, че във всяка трябва да се воюва (може би думата е точна...) така, както направиха срещу армейците и железничарите.

Иначе в сравнително бързия и съдържателен мач студентите успяха да създадат многобройни опасни положения пред вратата на Горанов, имаха и своите „златни“ моменти, зарадваха с кондицията си. Но така или иначе не използваха всичко, което им „предложи“ съперникът. В колко срещи ще имат възможност да разчитат на скоростните качества на Мл. Василев, както срещу „Локомотив“, където изтегляният дълбоко назад „метач“ изключва (почти!) засадите? Изобщо създаването на максимално добра „обстановка“ за изява на специфичните страни на бързоногощото крило е все още проблем.

И — още веднъж! — точката на „Академик“ е ценна, защото бе спечелена от „Локомотив“. Един състав, който учудващо бързо намира свое собствено „лице“. А това вероятно ще се харесва все повече на зрители. Защото изпъкват и фантазията, с която играят не един и двама състезатели, и стремежът към изненадващи съперника импровизации. Сега наистина все още не всичко е в ред. Но може и да се иска много повече от състав с десетина мача зад гърба си. Но ако тази тенденция бъде запазена, ако бъде постигнат хубав синхрон, „Локомотив“ ще бележи една хубава линия в нашия футбол. Особено ако се „развихрят“ нейните носители и на първо място Атанас Михайлов.

...Срещу „Дунав“ той показа известно

подобрене, макар че, общо взето, не „търсеше“ играта и проявите му бяха епизодични (през второто полувреме той „работи“ 5:20 мин. Останалите 39:40 мин. той прекара неподвижен, в ходене или в леко затичване. Едно изследване на играта на известния Герд Мюлер показа, че през вторите 45 мин. той участва активно в играта с топка или без нея 11:39,0 мин...). Срещу „Академик“ Михайлов бе далеч по-активен. Но все още далеч от истинските си възможности...

Неговият случай се нуждае от по-сериозно разглеждане...

Митьо ЕКСЕРОВ

Капитанът на студентите Зафиров в борба за „чисто поле“ пред своята врата.

Топката лети по върна траектория — след миг „Тракия“ ще води с 1:0 срещу „Локомотив“ (Пд)...

РЕМИ... НО БЕЗ КОМПРОМИСИ

Това е то дерби-мачът; за него се говори далеч преди календарната дата, единствено на него трибуните не са единодушни, в то съперниците стръбно повеждат борбата днага след първата свирка — без проучене, без „олипване“, с едничката цел да се идделее... Нали са съграждани и познават „кътните си зъби“ (и не само на игрището), ли „солта“ на играта не са само двете точки, но и горещото желание да се спечели радският шампионат, да се минава гордо ай местните почитатели. И когато този многопланов спор се решава честно и спортимен, уважението остава и за двата тима...

А „Локомотив“ (Пд) и „Тракия“ в неделното дерби на града на тепетата (и на IX кръг „А“ РФГ) си поделиха не само признание на пренебрегнатите дъжда и студа (и дошния уют пред телевизионния екран) 30—6000 най-верни привърженици, но и уска в този важен и за класирането им мач. Шифровано обаче, това 2:2 (1:1) говори за тка с много перипетии, през които „канаргата“ „летяха“ по уверено. Не само с това, 70 минути бяха по-близо до победата, но на два пъти повеждаха в резултата (и смо тогава все пропускаха да нанесат решителния удар). А главно с по-сполучливата ма и с по-качествените изпълнения (и изпълнители) в стратегическата централна зона на терена. Тук през енергичния Танков, правилния голям мач Станов и находчивия Дерменджиев (а после — и през Хр. Ма-

ринов) локомотивската композиция трябваше да премине само с „парата“ на Бонев. Русокосият ас на „черно-белите“ наистина се стара много, но почти винаги срещаше твърдата опека на Глухчев и почти никога — подкрепя у съотборниците си. Защото тези, които трябваше да му помагат най-вече, бяха далече от него (и в прекия, и в преносния смисъл); нестабилността на централната защитна двойка все дърпаше Паунов назад, в нейна помощ, а Анков в сегашната си форма е направо неспособен за шо-годе качествена-продукция...

И ако все пак „Локомотив“ се добра до ремието (шесто досега!), причината не е единствено в двете неразчетени (и майсторски наказани от Бонев и Генов) излизания на Карушков, но и в общо амбициозната игра на железничарите, в непримиримите им действия срещу превъзхождащия ги съперник (нали дербито не признава нито разликата във формата, нито „разстоянието“ в класирането).

И за да бъде всичко по равно в спора на пловдивските „големи“, в неделя те получиха по една купа: „Локомотив“ — чрез спечеленото от неговите привърженици второ място в съревнованието „Образцова спортна публика“, а „Тракия“ — чрез кавалерството на своя защитник В. Апостолов, първи в индивидуалното класиране по спортменство за миналия сезон.

Петър ХАДЖИЙСКИ

ГОЛЕМИЯТ ДВУБОЙ НА ДВЕТЕ ШАМПИОНКИ

МИНСК, 17 октомври, от нашия специален пратеник **Маргарита РАНГЕЛОВА**

Световната и европейска абсолютна шампионка **Л. Туришчева**

Два дни тренировки и съдиите наблюдаваха Тамара Лазакович. Оценката беше единадушна: няма грешка. Журналистите говореха повече за титлата „всесезонен шампион“, завоевана през лятото на спартакиадата, отколкото за титлата „абсолютен световен шампион“ от първенството в Люблина. И не само защото е по-нова, защото беше от особено значение за остана психологическа борба, която предстояше да видим. Преобладаващото мнение, че Турришчева не трябва да се явява на това състезание, че Расторожски може да е голям триумф, но не е никакъв тактик и че ГДР са постигнали много по-добре, не такава състезателка трябва да се изпитат за най-голямото състезание, не как ще изпатят после на олимпиадата в Мюнхен една вече бивша шампионка... Като че ли всички предварително бяха решили: Лазакович непременно ще победи. Говореше се много за страха, който Турришчева не може да преодолее. Една ли имаше някой, който да не нае, че рано сутринта в събота световната шампионка е тренирала в коридора на 9-ия етаж на хотел „Юбилейни“. И така се изработи една необикновено категорична прогноза за подобен първенство: първа Лазакович, за второто и третото място Турришчева и Цухолд с лек преслед за гимнастичката от ГДР. След втория уред, когато местата бяха изезли вече от сферата на противниците, тези, които не бяха преценили, е това състезание ще се проточи толкова дълго и бяха поръчали на редакцията си да ги търсят по-рано, вече съобщаваха сигурно: Лазакович. Какво се бе случило?

Лазакович настъпваше с дързост на човек, тръгнал на риск, при който, ако загуби — нищо не губи! Това е всичко, което в подобен слушан може да си пожелае един състезател — европейската титла споделя над световен шампион. Видях началото Лазакович със златна глава, високо вдигната, с безупречно съчетание на успоредка и на греда, състезателка, която успя да развълнува не само 4-те хиляди зрители залата на Минск, а и нас — чуждите хора, за които витебското момиче беше до вчера непознато. На алия Кучинска, още неотшумяла слава и гордост на гимнастиката, гледаше с широко отворени очи Лазакович, тръгнала така смело към по-еда. В ръцете на Кучинска се труаха програми, на които любители е на автографи очакваха да видят одриса ѝ, а тя като че ли не ги заеляваше. Дали в този момент не възбуждаше повече от всякога че одкова рано се отказа от гимнастиката? Това са въпроси, на които бихме искали да се отговори. Показва

двете гимнастички след двата уреда: — Тамара е по-подготвена за титлата физически. На Лида ѝ пречи голямото чувство за отговорност. Ако искаш да разбереш някого, трябва да се поставиш на негово място. Тамара е повече като мене, а как да разбере Лида? Аз гледах по-леко на гимнастиката, не като нея. Разбира се, за да станеш абсолютен световен шампион, се иска да имаш Лидината упоритост, настойчивост и целеустременост. Но понякога това пречи. Както виждате, нейните упражнения са наситени с повече трудност от всички останали, а тя загуби една десета, после пет стотни. В този момент отново се появи Турришчева. Сега на земя. И всичко замря, за да избухне след това в дълга, дълга буря на възторг. Публиката забрави, че има предпочитание към своя домакин Лазакович. 9.90 — най-високата точка за състезанието не дава никаква представа за тази невероятна атракция на застрашената гимнастичка. Когато Турришчева напуснаше подиума, никой не гледаше какво става на другите уреди. Людмила Турришчева получи купата и златен медал — стана европейска шампионка. Тамара Лазакович получи златен медал и титлата европейска шампионка. За пръв път в историята на гимнастиката — две европейски шампионки.

Кучинска вече беше излязла някъде и не можах да продължа започнатото след втория уред интервю. Интересно би било да се чуе какво мисли за чувството за отговорност. Затова пък, когато се извих на Расторожски, че не е тактик, той побърза да ме „успокои“: „А, не сте само вие. Трябваше да водя истинска война и не зная дали някого съм убедил. Мисля, че просто се съгласиха с мене, без да приемат някаква логика в доводите ми. Исках Лида да мине през този огън, да усети с всичките ѝ неприятни страни тази тежка борба, защото в Мюнхен няма да ѝ бъде леко, а не виждам защо трябва тогава да преживее тази криза, която тук преживя. Исках да видя как може да се мобилизира докрай. Сега и това ми стига...“

Във втория ден напрежението беше спаднало. По-спокойна, Турришчева вече имаше настроение да показва нови елементи на успоредка; Лазакович се държеше като европейска шампионка — по-сдържана, с повече сигурност и отговорност. Това отнемаше нещо от очарованието на атакуващото вчера момиче, но пък ѝ придаваше друга, нова сила. Цухолд хвърли всичко, за да не изглежда така голяма разликата от първия ден, и остави отлични впечатления, но пък трябваше да се задоволи с бронзови медали, докато Турришчева и Лазакович си размениха на два пъти златните и сребърните медали.

VIII ЕВРОПЕЙСКИ ШАМПИОНАТ ПО ГИМНАСТИКА — ЖЕНИ

АБСОЛЮТНИ ШАМПИОНКИ: Л. Туришчева и Т. Лазакович (СССР)

ПРЕСКОК — Л. Туришчева

СМ. УСПОРЕДКА: Т. Лазакович

ГРЕДА: Т. Лазакович

ЗЕМЯ: Л. Туришчева

НАДЯВАХМЕ СЕ НА ПОВЕЧЕ, ОТКОЛКОТО ПОЛУЧИХМЕ

На какво въещност се надявахме? Елена Кирова да направи сполучливо този нов прескок салто и половина, да влезе в шестницата; Мая Благоева — в десетката на многобоя. Не ста на нито едното, нито другото.

Елена Кирова направи каквото можеше да направи. За пръв път нов прескок, регистриран само преди седмица от ФИГ. На първия опит — с приземяване, което се наказва от пратилника с две точки (7,75), във втория опит — без тази грешка (7,85). Комисията на прескока не пожела да оцени нито риска, нито новостта.

Новото може да бъде защитено само когато има пълна готовност от чудесно изпълнение, за да се види, за да се оцени, за да получи и награда състезателката, вложила толкова риск и надежди.

Мая Благоева имаше лош жребий да открива състезанието, да бъде ба за на земя. 8.80 беше малко по-малко от това, което би получила, ако играеше някъде в средата на групата. Но не беше толкова голяма беда. Прескок 9.30, успоредка 9.35 — твърде добре тръгна нашата нова гимнастичка на този шампионат. И тук дойде гредата, която от известно време е станала някакъв комплекс за нашите състезателки. Едно падане, няколко залитания — 8.85 и край на втората ни надежда да видим Мая на финалите (защото с 9.35 зае също шесто място Юта — ГФР на см. успоредка).

Това, което не очаквахме, беше интересът към нашите две състезателки, така разстроени. След бедите, които донесе този ден, едва ли можеха да оценят вниманието, което им се оказва. Професор Украин, завеждащ катедрата по гимнастика в Московския централен институт за физическа култура, не можеше да разбере как съдийската комисия не е могла да такава степен да оцени труда на състезателката, риска, как може да се съди така бездушно, и то тъкмо в този уред, на който най-бавно, най-бавно се прави крачка напред.

ВИСОКО ОТЛИЧИЕ

Държавният съвет на Народна република България е издал указ за награждането на другаря **ТРЕНДА-ФИЛ МАРТИНСКИ**, председател на ЦС на БСФС, с орден „Народна република България“ — първа степен — по случай 50-годишнината от рождението му и за активно участие в борбата против фашизма и капитализма и в строителството на социализма. Честитим му сърдечно юбилей и високата награда.

Най-добрата гостенка в Минск — „Бронзовата“ **Е. Цухолд (ГФР)**

ЕДНО МЪЖКО МНЕНИЕ ЗА ЖЕНСКАТА ГИМНАСТИКА

Помолихме европейския шампион Виктор **КЛИМЕНКО** да направи малък коментар на първенството за читателите на „Старт“.

— Все по-интересно става да се гледа женската гимнастика — казва Клименко. — Жените упорито ни догонват в трудността. Но ние не можем да ги достигнем в артистичността. Най-хубавото, което ме привлича на този шампионат, е именно артистичността на Лазакович и голямата класа на Турришчева. Това, което ме безпокои, е, че все повече се снижава възрастта. Все повече деца виждаме в женската гимнастика. Много талантливи състезателки има между тези момиченца. Но са малко въловати. Гимнастичките на 22—24 години са в най-хубавата възраст. В движенията им се чувствува цялото богатство на гимнастиката. Много им е тежко на тези момиченца сега. На 13 години вече правят двойни пируети. За какво е това форсиране. Към какво да се стремят по-късно, когато вече им се налага да станат истински гимнастички? И вместо да станат, тъкмо тогава

Абсолютната съветска и европейска шампионка **Т. Лазакович**

У словията, при които съвременният човек живее в големите градове и които въздействуват върху неговия интелект, причиняват редица нервни увреждания. Ускоряният ритъм на живота, непрестанният шум, острата светлина на рекламните надписи, пренаселеността, интензивността на труда, спортното напрежение — всичко това предизвиква определено болезнено състояние, което се изразява в повечето случаи с едно претоварване на тялото и ума, създава увеличена агресивност у индивида и води до всевъзможни нервни смущения.

За да излезе от тези състояния, да отговори на новите изисквания на живота, да може да следва наложения му ритъм, да успее да се стабилизира в непрекъснатия движението се обещаво, човекът употребява цял арсенал от медикаменти. Според случая той се възползва, а понякога и прекалява с успокояващи средства: вечер — сънотворни, сутрин — възбуждащи. Такава злоупотреба с лекарства, вземането на допинг, не е безопасна и поставя редица проблеми.

Думата допинг произхожда от холандското „дооп“, означавало „гъста течност, употребявана като възбуждащо средство“. Най-напред се появява в жаргона на американците, посещаващи конни надбягвания, и означава наркотик, успокоително, стимулиращо средство, давано на конете. След това терминът навлиза и в европейските хиподруми на Англия, Русия, Австрия и др., а по-късно става актуален на спортните терени.

Употребата на допинг е твърде отдавнашно явление. Една китайска рисунка от третото хилядолетие преди н. е. изобразява китайски император, седнал с кръстосани крака, да дъвче стрък от растението ефедра, при тежавашо, между другото, и ободрявашо действие.

Вземането на допинг в миналото се е смятало за терапевтично средство, а самото „лечение“ било подсилвано с магьосничество като психологичен фактор. Американските индианци дъвчат листа от кока с цел да премахнат умората, дъвчат ги и при религиозни церемонии.

От дълбока древност допингът се използва и при спортни прояви. Определени видове месо в примес с подобрени растения били давани в древна Елада като храна на практикуващите различни спортни дисциплини. Така месо от бик е било предназначено за борците, а месо от коза за скачачите...

Предизвикващите халюцинации дроги били понякога използвани за същата цел. Мексикански поделения, съставени от туземно население, били стимулирани при походите си по времето на Кортес с „пайотъл“. В 1718 г. във войната между Швеция и Норвегия в един шведски полк са употребявали за по-голямо усърдие в боя възбуждащата и халюциногенна отровна гъба амани.

В по-ново време от воюващите били използвани значителни количества допинг. През Втората световна война само британските войски са употребили 72 милиона таблети амфетамин (актедрон).

През последните години благодарение на успехите на химията, които доведоха до развитие на терапевтичните средства, веществата, използвани като допинг, станаха още по-многобройни. Известно е например,

че в света на колоездачния спорт не само се употребява, но и се злоупотребява с допинг. Стотици професионални колоездачи се възползват от него. Не са малко и онези големи музиканти, които свирят само при въздействие на дроги, артисти, които вземат успокоителни срещу сценична треска. Масово се прибегва до вземането на стимулант, за да се издържи, без да се ляга на легло, на „удара“ на заплашващия грип при епидемии и пр. Трябва да се подчертае, че много лица употребяват допинга в опасни дози: учащи, промишлени и административни ръководители, артисти, спортисти, старци, търсещи вечна младост.

Две категории от граждани злоупотребяват най-много с допинга през последните години — учащите се, особено по време на изпити, и спортистите. Не само колоездачите, но и футболистите, атлетите и борците

жение на години. Тази интензивна тренировка, ако не е строго наблюдавана от лекар, въпреки че може наистина да доведе до успехи, може също да има по-късно неприятни последици, особено за младите спортисти. Не са малко примерите в историята на спорта, когато един или друг шампион напуска състезателната дейност по медицински предписание.

Много често допингът се разглежда имен но само като химически. Приема се за допинг всяко вещество, което приложено в дадени дози, увеличава по ненормален и опасен начин физиологичните възможности на живите същества. Клод Бернард посочва в своите „Лекции върху медикаментозните и токсични вещества“, че няма основна разлика между лекарството и отровата. Всичко е въпрос на доза. Един и същ продукт може да действува като медикамент или като

отрова, а поради любопитство и доброто им запознаване с действието на упителните вещества. Същото се отнася и до допинга. В този смисъл е напълно неправилно да се публикуват в общодостъпни печатни издания статии, придружени със списъци, които стават истински наръчници за употреба на фармацевтически продукти като средство за допинг.

Съществуват различни системи за класиране на многобройните вещества, които могат да се използват за допинг.

Една първа класификация различава, от една страна, вещества, които се употребяват продължително време с цел да се подготви организъмът за специални условия, а от друга страна, вещества, чрез които се постига краткотраен ефект за определено спортно изпитание. В първата група ще включим хормоналните препарати — анаболни вещества, които благоприятствуват развитието на мускулатурата: прогестерон, естрогени (за промяната датата на менструацията при жените-спортистки, които трябва да се състезават на определена дата). Във втора група ще поставим всички вещества, които могат да увеличат за кратък срок интелектуалните и физическите възможности на индивида пряко или косвено.

Друга класификация подрежда продуктите според тяхното действие и фармакологични свойства. Тази класификация включва:

1. Продукти, вземащи участие в нормалните обменни процеси на организма: основни вещества за метаболизма (кислород, витамини, минерали и др.), специфични метаболити (аминокиселини), модификатори на рН на кръта.

2. Хормони.

3. Медикаменти, действувачи на сърдечно-съдовата система и на дишането.

4. Медикаменти, действувачи на нервната система със стимулиращо действие (амфетамин и др.), или с депресивно действие (транквилизатори, аналгетици, хипнотици).

5. Продукти с различно въздействие, които често влизат в секретните чанти на някои менажери.

Спортният морал се противопоставя на употребата на допинг. По време на състезанието всички трябва да бъдат равни пред трудностите на изпитанието. Освен това съществува опасност за здравето и живота на състезателя. Може да се създаде опасност и за околните. Лице, което взема транквилизатор при шофиране на кола, може да предизвика тежки катастрофи и пр.

Употребата на средства против умора трябва да бъде ръководена от компетентни специалисти, притежаващи добре обзаведени лаборатории.

Що се отнася за допинга, който се употребява като стимулатор за високи спортни постижения, трябва да се знае, че за тази цел рядко се използва само един продукт. Обикновено се прибегва до истински коктейли, чиято токсичност понякога е твърде висока. Следва да се обърне внимание на лекарите, които работят в тази област, че опасността от такива комбинации е твърде голяма, още повече, че понякога се комбинират и вещества с натрупващо се или обратното действие, и то от некомпетентни лица.

Любомир ИОНЧЕВ
гл. специалист на ДСО „Фармахим“

ДОПИНГ

са вече засегнати. По време на олимпийските игри в Рим употребата на допинг взе такива размери, че принуди законодателните власти на редица страни да вземат мерки за ограничаването ѝ.

Даването на допинг на живи същества представлява средство, използвано с цел да се увеличат по ненормален, опасен за здравето начин физиологичните възможности на организма. Способите за въздействие чрез допинг могат да бъдат психологични, физични и химични.

Психологичният фактор е много важен при изискване на усилие от страна на организма. Една дума може да бъде могъщ стимулант на най-комплексни функционални прояви. Един по-емоционален състезател може да бъде потиснат от натрупването на напрежение по време на спортните състезания... Прилагането на „плацебо“ може да изиграе ролята на допинг. Ефектът на „плацебо“ като терапевтически похват се получава при даване на медикамент с несъществуващ или слаб практическ ефект, без логическа връзка с болестта. Този медикамент успокоява пациента, когато той е убеден, че получава активно лечение. Явно е в случая, че механизъмът на повлияването е психологичен или психо-физиологичен. Прилагането на „плацебо“ в областта на спорта е многократно проучвано. Установено е, че динамометричните постижения (средно от 100 нормални лица) от 76,7 кг са се покачили на 80,7 кг след поглъщане на продукт, обявен за допинг.

В някои спортни дисциплини физическата подготовка става все по-интензивна. В атлетиката бегачите на дълги разстояния пробяват всеки ден десетки километри в продъл-

отрова в зависимост от въведената в организма субстанция. Същото положение е и при допинга. Едно определено количество от дадено вещество ще бъде допинг за младеж или за болен, но не ще бъде такъв за възрастен или напълно здрав човек.

Друг особено труден за разрешаване въпрос е този за употребата на средства, премахващи умората. В действителност чувството на умора у хората е изключително комплексен въпрос. Биологичните прояви, които съпровождат чувството на умора, са вече добре проучени. Почивката, сънят, балансираното хранене остават, разбира се, най-добрите средства, но сега вече е възможно да поддържаме или да възстановим физиологичното равновесие по време или след усилено, като използваме различни химически продукти. Отстраняването на умората обаче не трябва да цели да замаскира чувството на умора, а да възпре износването и да подпомогне възстановяването. В общи линии между веществата, които отговарят на тези изисквания, един са енергетични (доставят на клетката пряко усвоими субстрати), други — витамини и хормони — се намесват в ензимните клетъчни процеси. Минералните соли ограничават евентуални йонни смущения.

За допинг са използвани многобройни продукти с различни фармакологични и химични свойства. Бихме могли да се запитаме доколко многобройните публикации, отнасящи се до упителните вещества, не са повече вредни, отколкото допринасящи полза, а дори и истинска зараза. Би могло да се твърди, че по-голямата част от подрастващите, които стават наркомани, са придобили този навик не поради незнание на после-

**ОТРАНО
МИСЛЕНЕ
ЗА
ФИГУРАТА
СИ...**

За да имате стройна и елегантна фигура, са необходими постоянни грижи за нея, както и специални упражнения за краката. Затова трябва да се мисли отрано в пубертетната възраст момичетата започват бързо да се развиват и това личи особено в оформянето на бюста, краката и бедрата, където растежът се чувства най-бързо. Именно в тази възраст е необходимо да се изпълняват системно физически упражнения по определена програма. Погрешно много млади момичета не обръщат внимание на своята фигура още докато имат възможност да влияят върху хармоничното развитие на своето тяло. Особено неприятно е натрупването на издъжни тлъстини през този ранен период. Предлагаемите упражнения за девойки имат за цел да не позволяват натрупването на тлъстини в ханша и бедрата.

1. От коремен лег — бавно сгънете краката от коленете със стремеж петите да се приближат колкото може по

2. Легнете по гръб. Вдигнете краката високо до свещ, като с ръце придържате ханша. Пръстите са изпънати в шпиз. Свийте лявия крак в коляното, като вътрешната част на стъпалото се движи по прасеца на десния крак. След това изпънете двата крака и започнете по същия начин да свивате десния. Започнете с 10 изпълнения за всеки крак и прибавяйте всеки ден по 5, за да достигнете

3. Легнете по гръб. Краката са изправени и разтворени. Ръцете придържат краката от вътрешната част на бедрата. Изпълнявайте движението, подобни на каране на велосипед. Започнете с 35 движения за всеки крак и прибавяйте дневно по 10, за да достигнете 100.

4. Упражнението е доста трудно за изпълнение. Седнете на пода. Единият крак е свит в коляното. Опрете ръцете с дланите здраво на пода. Вдигайте ханша и се постарайте да изпълните упражнението така, както го виждате на снимката. След това седнете и сменете краката. Започнете с 10 изпълнения и прибавяйте по 3 всеки ден от седмицата.

5. Вземете обикновен стол. Застанете с лице към облегалото на стола и го хванете с двете ръце. Краката са разтворени и опънати. Повдигайте се на пръсти и стъпвайте

на цялото ходило. Увеличавате темпото до възможно най-бързо. Започнете с 10 изпълнения и прибавяйте по 3 всеки ден, за да достигнете в края на седмицата 30.

6. Седнете на пейка или здрава маса, така че краката (свити в колената) да висят свободно надолу. Ръцете са обтегнати до опора назад. Започнете изсични движения с краката до изпъване в правата линия с бедрото. Правете упражнението по 35 пъти за всеки крак и прибавяйте по 10 изпълнения дневно, за да достигнете в края на седмицата 100.

7. Застанете на колени на пода. Ръцете са опънати успоредно на бедрата, дланите да опрат също на пода. Повдигайте и изпъвайте левия крак. Обърнете внимание на стъпалото. След това сваляте крака до първоначалното положение и направяте същото с десния крак. Започнете по 10 изпълнения за всеки крак и прибавяйте по 5 дневно, до като достигнете 30.

КОМАНДИРЪТ НА ШАМПИОНИТЕ

запомнила сухата пребрadena женица. Тя изскочи неочаквано зад една голяма порта, като че отдавна бе чакала, и го прегърна като майка:

— Честита купа бе, Филчо. Гледах телевизора. Ама като та видях и после се седяхме на борбата!

На всяка уличка, на всяка къща го поздравяваха. Знаех, че в Копривница борбата не е много популярна, но сега изпитвах чувството, че целият град, от децата до бабите, бяха следили всяка негова стъпка, бяха тръпнали с тревогите и радостите.

А той още не бе свикнал с това внимание, с тези поздравявания. Само усмивката нито за миг не слизаше от лицето му.

ПЕСНИ ЗА ЮНАЦИ

в Копривница се пеят много. Между най-големите майстори гайдари от пет десетилетия е бай Андрей Кривиралчев.

Тази вечер седяхме на трикракител столчета, борехме се с лютата гроздова и слушахме спомените на бащата. Интересно — разказваше ги с голямата радост, донесена от сина, а все намираще по нещо, дето „не е за казване“ — тогава го набил пред учениците, друг път го наказал за крадените ябълки, трети път в най-лютата зима го пратил сам за дърва... От всеки малък разказ прозираше силният характер на този планинец, дал живота си, за да възпита по своему петте си деца.

По едно време от въздишката му се откъсна: „Ех, да можеше с нас да се порадва и майка ти...“ и съзла размякна коравата му буза. Вече пет месеца бай Андрей е сам. Неведнъж го викаха приятели. Нямаше сърце да иде. Оттогава бе скрил гайдата под миндера.

Филип ме предупреди да не говорим за това. Но неочаквано старият измъкна една овехтяла чанта. И неусетно, докато още оправяше „ручалото“, писна гайдата, разля се песента...

Две неща този истински корен на Кривиралчевите искаше да възпита у децата си —

ЧЕСТНОСТ И ТРУДОЛЮБИЕ

— и досега за тях съветва младите. Седях между двамата, слушах спомена и мислите ми се връщаха към първите срещи с Филип.

Животът не го посрещна с бяка. До студентството и не мислеше за борба. Повече го влечаха китите. Но в института се „запали“. Качва се и на телиха, но голям борец от него не излезе. Когато завърши ВИФ, го назначиха треньор по борба в пловдивската школа. Школа нямаше. Тръгнал младият треньор по училища и заводи, по села и казарми да си търси ученици. А не му бе леко, защото сам нямаше не само опит, но и познания.

— Учих другите, но още повече учех себе си — спомня си сега първите стъпки.

Но още с тях показва „рогата“ на своите железни принципи, които го

ръководят и до днес в работата му. На първото окръжно първенство извади от състава Пехливанов.

Беше от най-силните в отбора, но вечерта го зърна с чаша бира в бюфета на гара Кричим. Друг път изгони от школата Недялко. Талант, силен, но развали бележките в училище, престана да си гледа уроците...

Честност, трудолюбие и любов — с тази мисъл Филип прекрачи телиха и в

ГОЛЕМИЯ СПОРТ

Мястото на олимпийския шампион, на популярния Димитър Добрев трябваше да заеме той. Непознат

— Кой е? Бил ли е борец?
— Излязло ли е нещо от него като треньор?

Посрещнаха го с недоверие. Филип очакваше това. И бе решил с работата си, с личния си пример да спечели битката. „Аз бях като чуждо тяло в този организъм — или ще му помогна, ще му влея сили и той ще заживее с мен, или ще ме изхвърли като ненужна веш.“

И неведнъж му се струваше, че се разделя с големия спорт; още на първото сериозно изпитание сам стана причина вместо четвърти отборът ни на европейското първенство в Минск да остане... седми. Млад беше, много от „тайните“ край телиха

не му бяха ясни. В един момент още тиха Бутраков и треньорът спря срещата. Бореше се за истината. Настояваше за честност. Но съдиите прекратиха мача с Пол (ГДР), декласираха българина, загуби отборът... и по сле трябваше да се мисли „може ли Кривиралчев да бъде или не може?“. Остана на кормилото на отбора, но чувствуваше, че у някои от по-старите състезатели съпротивителните сили дори са нараснали. И Филип тръгна на „война“ — на световното първенство в Букурещ (1967 г.) с младите така, както и до днес им се доверява. Това е един голям залог за неговите треньорски успехи. На първото за него световно първенство повери титулярното място на 5 млади дебютанти от осемте категории! И успя.

СЪЗДАВАЙ ТРУДНОСТИ!

— това е един от девизите на заслужилния треньор Филип Кривиралчев. Малко са истинските трудности в ежедневието на младите в нашето общество. Това не дава възможност за проверка на характерите. А да правиш това на голямото състезание е вече късно.

Затова Филип усложнява, дори по някога „измъчва“ своите възпитаници в тренировките. Идете някога да

видите как вървят, стиснали зъби, преръзнали, към заледения връх на Бел мекен или кроса в сняг до колена... Трудно е, но вървят, защото и той е с тях, даже води челото. От 1966 година до днес няма тренировка, няма дори утринна ведрина, на която той не е участвувал, когато е в лагера. А това ни спомня първите му стъпки в националния отбор — „личният пример, с работата си ще ги спечеля...“

Сега у всички

ВЯРАТА

в командира на шампионите е стана да водещо начало. И в далечната подготовка, и в тежките тренировки борците вървяха уверени и спокойни — в пет години Филип вече имаше своите изпити за зрелост — на европейските първенства в Минск, Вестераас и Берлин, на световния телих в Букурещ, Мар дел Плата и Едмънтън, на олимпийския в Мексико българите не челеха победи. Така дойде денят на най-голямата — момчетата на треньора Филип Кривиралчев са първи в света! Златната купа е наша. Това бе триумф на българските борци и техния командир на телиха — Филип КРИВИРАЛЧЕВ

Людмил НЕДЕЛЧЕВ

▲ Напред, момче!

◀ „Създавай трудности“ в тренировъчната зала — за да ти бъде леко на телиха...

«ЗАЩО И КЪДЕ СЕ ГУБЯТ МЛАДИТЕ ТАЛАНТИ?»

Този въпрос, повдигнат в брой 17 на „СТАРТ“, се превърна в своеобразна предконгресна трибуна за подготовката, израстването и съхраняването на подрастващите спортисти. В трети пореден брой поместваме мнения и препоръки на деятели и специалисти.

ПРОТИВ КАТЕГОРИЯТА... „ЧЕРНОРАБОТНИЦИ“

Ръководителите на средното спортно училище по ски в Самоков Никола БЕЛЧЕВ — директор, Петър БАНЧЕВ — зам. директор и Светослав ПОПОВ — преподавател, споделиха следното пред представител на „СТАРТ“:

— Откровенният разговор по проблема „Защо и къде се губят младите таланти?“ има изключително важно значение за българския спорт. Това е особено належащо сега, когато се провеждат отчетно-изборните конференции на дружествата, окръжните съвети и федерациите.

Една от основните причини за отлив на млади спортисти е смяната на треньорите, особено в ранна възраст. При нас се получава така, че един преподавател води обучението на децата в подготвителните групи, друг — в младшата пионерска възраст, а трети — в старшата пионерска възраст.

ска възраст и т. н., и т. н. При това положение съответният треньор след 3—4-годишен труд не може да се радва на постигнатото или да отговаря за несполуките. Получава се своеобразно „пресяване“. Новият треньор обръща внимание на изявилия се деца, на по-добрите състезатели, които било поради по-ранното узряване, или поради форсиране изпреварват своите връстници. Облаготелствувателите на по-добрите кара останалите деца да се чувствуват притеснени, самочувствието им спада и започват да стават нередовни и да отпадат от групите. А нищо не гарантира, че в тази възраст рано изявилия се са най-талантливи. Не е без значение, че новият треньор има по-различни методи на работа, не познава характера на новите си възпитаници, нарушава връзката с родителите и пр.

Освен това разделянето на треньорите на „черноработници“ и облаготелствувани не стимулира, а нищо тяхното развитие. Преподавателът по ски Божидар Николов работи 15 години с детски ски-школи по ски-курорта. Показва

от нарасналите състезатели в Самоков са негови възпитаници. Но няма за това той е получил някакво признание?

Предлагаме един треньор да работи поне от детска до юношеска възраст включително, до постъпването му в казармата или университета. Така ще се намали голямото текучество, значително по-малко млади състезатели ще отпадат от началните групи и ще може да се работи с по-голяма перспектива с оглед пълна изява на талантите.

Предлагаме федерацията да преразгледа решението си от тази година момчетата от IV и V класове да се състезават на 3 км и в шафета на 2 км, както бе досега из момчетата от VII клас. Това ще доведе до форсиране на подготовката на съвсем крехки деца и според нас е в разрез с програмите на училището и възможностите на болшинството от децата.

ПОВЕЧЕ МЛАДИ ФУТБОЛИСТИ В МЪЖКИТЕ ОТБОРИ

Михаил ГЕОРГИЕВ директор на детско-юношеската школа по футбол в „Левски-Спартак“:

— През последните години значително се забелязва слаб прилив на млади (и талантливи!) футболисти в представителните отбори на дружествата. Кои са причините? Според мене много младежи отго-

няват, но по отношение на физическата подготовка отстъпват на големите и треньорите не смеят да ги поставят в титулярните състави. В „А“ юношеска група по-изявените млади футболисти срещат слаба съпротива от съвръстниците си и не могат да растат по-нагоре. Правилно ще бъде най-талантливите състезатели от „А“ юношеска група да бъдат привлечени да тренират с мъжкия отбор на съответното дружество поне два пъти седмично, да бъдат заведени на отчет към него, да им се дава възможност да играят и контролни срещи.

Големи затруднения предизвиква материалната база. Нашето дружество разполага само с два тревисти и два кортови терена. На тях водим подготовката на всички групи, тренировката на представителните отбори, включително и на титулярния ни екип, провеждаме средношколски и районни първенства, организират се срещи в рамките на етоличното първенство и много други. Футболът расте на трева — необходим са многократно повече тревисти терени за младите футболисти! Решени са този проблем, ефективността на работата в школите ще се повиши най-малко с 50 на сто.

И още нещо. С младите трябва да работят най-добрите педагогически кадри. Но съществуващата огромна разлика на възнаграждение между треньорите от „А“ и „Б“ ГФР и техните колеги от детско-юношеските школи дава и ще дава отрицателни

АБОНИРАЙТЕ СЕ ЗА 1972 Г. за илюстрирания спортен седмичник

Абонирането става във всички пощенски станции на страната, пълномощниците по печата в предприятията и при пощенските раздавачи в селата

ГОДИШЕН АБОНАМЕНТ — 13 лв., за шест месеца — 6,50 лв. и за три месеца — 3,25 лв.

ТИРАЖЪТ Е ОГРАНИЧЕН!

ПИСТИТЕЩЕ ПО

МАСОВОСТ, МАЙСТОРСТВО И... МНОГО ПРОБЛЕМИ

Срещата ни с дългогодишния физкултурен деятел **БОРИС ОЛШЕВСКИ**, председател на Българската федерация по ски, стана на републиканското лятно първенство с ролкови ски в подножието на Петроханския проход.

— Можем ли да считаме, че зимният сезон е вече открит, като имаме предвид, че първият сняг вече падна по планините?

— От две години можем да кажем, че ние нито „откриваме“, нито „закриваме“ спортния сезон. Не става дума за състезанията, които естествено се провеждат през зимата на сняг. Ние работим, както всички останали спортове, целогодишно. Дори вече организираме и летни състезания, като настоящото с ролкови ски, кросове, имитационни движения и пр.

— При това положение трябва да очакваме много по-висока резултатност?

— На тазгодишните летни състезания, които организираме на същите места и маршрути от миналогодишните, бяха постигнати качествено по-високи резултати. При девойките разликата даже достигна 5 мин. на 10 км, а при юношите — 3 минути. Въобще се забелязва чувствителен напредък сред подрастващите, което прелича и на републиканското първенство с ролкови ски.

— Да се надяваме, че това ще даде отражение и върху международните изяви на българските скиори?

— Надяваме се на по-големи успехи главно сред юношите и девойките. За тях ФИС възприе ежегодно организиране на европейски първенства вместо критериуми.

— Какви други новости има в подготовката за настоящия сезон?

— Искам да изразя задоволството си от възприетата линия за целогодишна подготовка с по-високи натоварвания от страна на нашите центрове, като тези в ЦСКА „Септ. знаме“, „Славия“, Самоков, а така също в Смолян, Чепеларе, Банско. Не сме доволни обаче от работата в „Академик“, където все още само единици се готвят целогодишно. Незадоволителна е и дейността в Габрово, Берковица, Троян и Тетевен. Първите стъпки в Пловдив са насърчителни. Най-добре работят скиорските гимназии в Чепеларе и Самоков, които открихме през миналата година. Те надхвърлиха и най-оптимистичните ни очаквания.

— В какво се изразява техният успех?

— Ще посоча само два показателя. В Чепеларе от 94 ученици само 14 знаеха да карат ски, а сега не само всички карат добре ски, но са в челната група на най-добрите млади скиори у нас. Същото важи и за Самоков. Това, което спортните школи не мо-

жеха да постигнат с години, училищата го реализират за месеци. И което е също много важно и насърчително — всички повишиха успеха си и са на челно място в своите окръзи. Средният успех на гимназията в Чепеларе е 4,73, а на тази в Самоков — 4,72...

— Спортната общественост се интересува от материалната база за спортуване и най-много от нашумелия проблем за доставката на ски. Ще има ли най-после достатъчно ски на пазара?

— Въпроса за скиите засега разрешиме само за състезателите. Внесени бяха няколко хиляди, с които снабдихме нашите центрове, школите, училищата. Така че всички скиори ще могат през активния сезон да тренират и се състезават с хубави ски и скили. Само за пионерите срещаме затруднение поради недостатъчно количество маломерни ски.

— Десетки, даже стотици хиляди любители на белия спорт искат да се снабдят със ски, да им се осигурят условия за спортуване по планините в дните на отпих?

— Производството на ски у нас е твърде ограничено. Има предложение от предприемачите „Водопад“ в Чепеларе за масово производство на ски. Ако то се осъществи, ще отпадне този голям проблем и нуждите на населението ще бъдат задоволени. Тази година обаче няма да има достатъчно ски за свободна продажба.

— Как стои въпросът със ски-базите, с настаняването на скиорите в планините?

— Колкото и парадоксално да звучи, у нас няма още скиорски домове. При най-големите плацове има туристически домове, хотели на „Балкантурист“, но ние не разполагаме с домове и това крайно много затруднява нашата дейност! Дори за балканската през март в Боровец не са още осигурени легла за гостите от чужбина. Вярвам, че „Балкантурист“ ще прояви разбиране и ще ни помогне да проявим нашето „българско гостоприемство“ в международните ски-състезания. То ва ще бъде от полза и за самия „Балкантурист“. Но време е вече да разрешим този важен проблем, като изградим скиорски домове в близост до планинските центрове. На всякъде подобряваме състоянието на пистите, разширяваме ги, удължаваме ги, строим нови. Изграждат се и ски-шанци в Самоков и Пампорово. Въобще нашите основни центрове за състезания на Витоша, Боровец и Пампорово са в пълна готовност да посрещнат спортната зима.

— Интересен ли ще бъде спортният календар?

— Извън окръжните, градските, дружествените и ведомствените прояви, които ще бъдат твърде много, самата федерация е приела календар, в който са включени 58 републикански и международни състезания у нас. Може да се каже, че от декември до април ще има всяка седмица състезания, и то не само по едно. Дано само снегът да е повече...

— Кой ще бъдат основните прояви през 1971/1972 г.?

— Както всяка година, големият дебют ще стане в края на декември в турнира за купата „Рила“ и в началото на януари за купата на в-к „Отечествен фронт“ в Боровец. Следва купата „Родоп“ през втората половина на януари в Пампорово. Републиканските първенства ще се състоят за бяганята в Пампорово, където е подобрена пистата, а 50 км, северна комбинация и алпийските дисциплини — в Боровец. Балканската също ще бъде в Боровец. В чужбина, освен олимпийските игри в Саворо, от голямо значение са европейските първенства за юноши и девойки — алпийски дисциплини в Чехословакия и северните — в Италия. Богат е календарът за юноши и девойки, от които очакваме да повишат престижа на българския ски-спорт.

НА РОДОПА ДОБРА ПОДГОТОВКА И... ТРЕВОГА

В навечерието на зимата решихме да „надникнем“ в един наистина скиорски рай — родопския. Ето какво ни разказа заместник-председателят на окръжната секция по ски в Смолян, **Манола ТЕРЗИЙСКИ**:

— Взели сме всички мерки да не бъдем изненадани от снега. По трасетата в Пампорово още през лятото започна работа една наша бригада — почисти ги от камъни и дървета. Вирочем работата продължава, тъй като се наложиха някои изменения в пистата за бягането на 15 км във връзка с прокарването на водопровода за Пампорово. Вече са ремонтирани и пистите за слалом, плацът пред хижа „Студенец“ и трасето за гигантски слалом край „Снежанка“. Потегнати са пистите и учебните ски-плацове в скиорските центрове Стойките, Чепеларе, Широка лъка и Смолян.

През миналата година направихме немалко за ски-спорта в седем нови селища, където теренните и климатичните условия благоприятствуват за неговото развитие — Мугла, Триград, Борино, Змеца, Доспат, Манастир и Момчиловци. В тези села вече работят под-

готвителни групи и такива за пионери. Заниманията се водят от хонорувани тренъори, а от септември т. г. в Момчиловци е назначен и щатен преподавател. ОС на БСФС в Смолян е с амбиция постепенно всички хонорувани тренъори да бъдат устроени като щатни. Сега, през ноември, ще проведем опреснителен курс със съдиите и тренъорите.

Но заедно с усилената подготовка за зимния сезон срещаме и някои трудности, които ни създават тревоги... Както и други години, отново не е решен проблемът за настаняването на състезателите и на подготвителните групи в Пампорово. „Балкантурист“ още не е удовлетворил молбата ни за настаняване на гостите за международните ски-състезания за купите „Родоп“ и „Урожай“. А нали чрез ски-спорта също целим да пропагандираме нашите планински курорти?! За трудни сме и по отношение ранното обучение поради недостиг от ски за деца и пионери. Успяхме да получим от Българската федерация по ски само 280 чифта съветски ски (тип „Стрели“), които са за бягане. И... това е всичко!

Петър ПАНКОВ — победител в първия републикански старт по... ролкови ски

Петър АНГЕЛОВ — дали ще бъде още по-устремен през новия сезон!...

ВИТОША ЗА ЗИМА, СТАРИ ГРИЖИ

За столичани тя е любим кът за веселие, за спорт и туризъм. Особено популярна е тя през зимата. Миналата зима походите не подвдвоха чак много с си за малко сняг. Сега, пред новия зимен сезон, според тях си изглеждат планината да се покрие снежна покривка. Това е добра вест!

Тоша зимата ще пристигне пак те проблеми — за разширяване на ащите плацове, за прокарване на и за дълго бягане и алпийските ди- за автотранспорта, построяването ; снабдяването на туристите и спор с топъл чай, кафе, закуски...

а БСФС в София Константин Дюл пектор по зимните спортни прояви по алпинизъм и ски, сподели със ст, че по отношение удобствата за има още много да се върши въпре яните през последните няколко го- листи и разширените плацове за ма ение.

нужно да се направи, за да стане дни не само красива, но и удобен совия ски-спорт?

се разшири ски-плацът на „Ветро- то се предостави изцяло на скио- тели, а за състезателите да се по- отделен плац.

се направят стандартни писти за ане в района на „Ветровала“.

се сложат дървени скари на места

та, пресичащи пистите, където тече вода.

◆ В района на „Ветровала“ все още няма (!) чешма въпреки молбите на ГС на БСФС към СГНС.

◆ Възможностите на автотранспорта позволяват извозването на излетниците чак до „Офелиите“. По този въпрос засега все още нищо не е направено...

Край хижа „Алеко“ наличните писти вече са почистени от камъни и дървета (по „Стената“). При падането на първия сняг те ще бъдат маркирани със съответните знаци за трудност. През този сезон за пръв път чужденците ще ползват отделни плацове. През зимата ще работи радиоуредба, която със своята информация за състоянието на пистите и промяната на времето ще бъде голямо улеснение за скиорите.

Хубава и полезна инициатива на ГС на БСФС, превърнала се в традиция, е работата на обществените ски-учители (квалифицирани кадри, завършили ВИФ „Г. Димитров“). Само през миналата година десетте педагози обучиха да карат ски около 3800 работници, служители и учаци. Неотдавна възниква идеята да се въведе нова форма на обучение — чрез заявки по предприятия. Целта е по този начин да се осигурят сигурни и редовни занимания на желаещите. Специално внимание е отделено и за безопасността на спортуващите. Планинската контролно-спасителна служба, в която членуват опитни алпинисти, скиори и планинари, ще бъде отново на своя пост.

Снимката е запечатала един от най-крупните успехи на родния спорт и най-доброто представяне досега на наш скиор алпиец на олимпийски игри. Пред старта на Георги Димитров на слалом в Картина д'Ампеццо (1956 г.). В тройната комбинация той зае седмо място в света!

РИЛА С СОБСТВЕНИ СИЛИ

направи анкета за най-ревносните иници на ски-спорта, сигурно ще я замоковци. Не случайно „Рилски е двадесет и три години (!) републикански първенец. И тази година виси са в пълна готовност да поювия сезон. Още през лятото пъроревец бяха своевременно подгот- и придобивка за скиорите е обзаве- дружеството база в балчическия „Мусала“. За малките и трудещи фсъюзите построиха лифт-влек на достига на ски и екипи самоковци със собствено производство, когото асмент и в други градове.

сняг, който винаги се очаква с го рпение, ще бъде ознаменуван с го- масови състезания, в които са вклю ния и спускания със ски, шейни и фети и забавни игри. За спускания пята от Ситняково до Боровец дру изработи специална значка, която ръчена на всеки участник. На раз- асови прояви са поели шефство го, профсъюзите, Комсомолът, пио- юм.

се, не липсват и трудности. Безпо редизивка забавянето на строежа

на новия лифт до Ястребец, който ще обслу жва най-дългата писта у нас от европески ранг. Не е подменен кабелът на лифта от Бо ровец до Ситняково. А това е наложително, за да се използва пълноценно съоръжението. Недоволство сред местните жители и об ществеността предизвиква напускането на из расналите в града майстори на скиите, кои- то не се завръщат след военната служба или след завършване на висшето си образование. Техният опит и личен пример би допринесъл много за издигане престижа на ски-спорта в Самоков.

Пистите в Боровец вече стават тесни за го- лемия брой скиори. Работата в школите, уче бинте занятия в скиорското училище и постоя- нно увеличаващият се брой на наши и чуж- дестранни любители на белия спорт трудис се смества в наличните писти и терени. Ръко водството на „Балкантурист“ не е чуждо на тези проблеми, но досега съвсем малко се прави, за да се разшири наличната база. От крит стон и въпросът за настаняването на състезатели и любители в хотелите на курор- та. Но... без трудности не може. Самоков- ци се стараят да ги преодолеят със собстве- ни сили, за да бъдат в крак със съвременни- те изисквания на любимия им спорт, за да посрещнат достойно спортната зима...

«ЗАГРЯВАНЕТО» ПРИКЛЮЧИ

Хокейстите са под пълна пара. След продължителна лятна подготовка и турнира за купата на вестник „Отечествен фронт“, който всеки нов сезон „отваря апетита“, идват напрегнатите срещи от републиканското първенство по хоккей на лед 71—72 г. В пет кръга ще видим мъжките отбори на ЦСКА „Септемврийско знаме“, „Левски-Спартак“, „Академик“, „Перник“ и „Славия“. Новото за това първенство е, че няма да участва „Левски“ (Елин Пелин), но всички отбори в групата ще имат по пет мача помежду си (системата на първенството предвижда срещи „всеки с всеки“ и в петте кръга). До края на годината ще видим двубоите само от първите два кръга, а от останалите три — след Нова година. Ето и програмата за 1 кръг (всички срещи започват от 17 часа на стадион „Дружба“):

От 20 до 25 ноември ще се играят по две срещи дневно от втория кръг.

През същия период ще се срещнат и юношеските отбори. Тяхното първенство ще се състои в 4 кръга с участието на отборите на ЦСКА „Септ. знаме“, „Левски-Спартак“, „Академик“, „Славия“ и „Левски“ (Елин Пелин).

Новата система на първенството ще даде възможност по-точно да се определи съотношението на силите и ще осигури активен състезателен сезон за по-дълго време.

Почти всички отбори имаха възможност да проведат добре своята подготовка и на републиканското първенство да се явят със състави, които през тази година ще се стремят да покажат по-качествен хоккей от миналата. ЦСКА „Септ. знаме“ бе на продължителен тренировъчен лагер в Москва и вече игра първите две международни срещи със силния отбор на „Динамо“ (Вайсвасер — ГДР). „Левски-Спартак“ и „Славия“ се подготвиха в Чехословакия, а отборите на Перник и „Академик“ започнаха отрано тренировки на лед

на стадион „Дружба“, където новият леден комбайн „Ролба—Замбони“ прави площадката идеална за пързалание. Разбира се, нашите отбори са все още далеч от най-силните майстори на хокейната игра и проблемите за достигане на високо спортно майсторство остават нерешени. Промяната на ритъма и темпото по време на игра, поддържане активността на всички състезатели през целия мач, бързото спиране и резките смени на движението с шайба и без шайба, силата на удара във вратата и правилното използване на отбитите шайби са елементи, които не са овладени солидно от българските хоккеисти, за да се видим поне сред страните със средно ниво на хокея в Европа.

Новият сезон поставя твърде отговорни задачи и пред съдиите. Те трябва да се стремят да стимулират модерната игра, без излишни спираня, да отличават по-точно грубостите от правилно използваните силови прийоми, нещо, което е твърде характерно и е силно оръжие в играта на всички добри отбори. Този стремеж трябва правилно да се оцени и от състезателите, и от темпераментните им привърженици на стадион „Дружба“, за да има истинска спортна обстановка при напрегнатите двубои на шампионата 71—72.

Новият сезон идва с „ново“ и по отношение на материалната база. Първият етап на строителството на новата пързалка с изкуствен лед на ЦСКА „Септ. знаме“ е завършен. До края на месец декември тя трябва да приеме многобройните любители на фигурното пързалание и отборите по хоккей на лед. Към края на сезона (март—април) се очаква да бъде завършена и пързалката на „Славия“. Доставени са необходимите машини за Перник и Димитровград, но и в двата града строителството изостава от предвидените срокове. Вероятно най-бързо ще има лед на новата пързалка на АТЗ — Стара Загора. Има основание за оптимизъм, защото освен тези спортни съоръжения и в Толбухин, и в Елин Пелин се подготвя проектно-сметна документация за нови „ледени стадиони“.

Сезонът започна! Любителите на най-бързата и динамична игра са най-четърпеливи да видят отборите в трудните изпитания на републиканското първенство. Заедно с тях и много от почитателите на другите спортове ще се прехвърлят на трибуните на ледената пързалка, за да създадат гореща спортна атмосфера за големите битки. На добър час!

СВЕТОВЕН РЕКОРД МЕЖДУ ЖИВОТА И СМЪРТТА

Енцо Майорка е 39-годишен сицилианец. За него хората са на различно мнение: едни смятат, че е умопобъркан, други — че е съвсем нормален. Причината за това е голямата страст на Майорка — гмуркането и морските дълбини. От години наред неговото име фигурира в листата на световните рекордьори сред гмуркачите. Това лято Енцо Майорка се спусна на 77 метра под морското равнище и постигна резултат, който е с 1 метър по-добър от предишния световен рекорд на неговия най-голям съперник — французина Жак Майол.

Ония, които не познават тая спортна дисциплина (впрочем мнозина са

на мнение, че в случая не бива да се говори за спорт!), сигурно ще останат изненадани, като научат, че сицилианецът, а и другите като него, се устремява надолу към морското дъно единствено със силата на дробовите си: без бутилки със съгъстен въздух, дори без маска и шнорхел. И отново изниква въпросът: нормален ли е Енцо Майорка? Когато си поема въздух, гърдната му обиколка се увеличава с 25 сантиметра, а белите му дробове имат вместимост 8,2 литра — двойно повече, отколкото у обикновения човек. В най-добрия случай Майорка е „една съвсем нормална риба“...

Онова, което го тегли под морската

повърхност, може би е неговото обкръжение: слънцето на Сицилия, което изсушава всичко, освен температурата на своите деца; начинът, по който сицилианците с гордост говорят за „ностре Енцо“ — нашия Енцо, — и още много други неща. А сам за себе си Майорка казва: „В морето на мирам щастието, което напрасно търся на земята. Там долу е моята свобода, моя живот.“

Когато не се стреми към нови рекорди, Енцо се отдава на професията си. Мъжът, който хиляди пъти е поставял живота си на карта, работи за здравето: продава лекарства. Ала в началото на всяко лято бившият студент по медицина прекъсва работата си и отива при морето. С него идват и неговите приятели. Сред тях е ниският, мускулист и подвижен Нукио — некоронованият цар на гмуркачите или „финансовият министър в дружеството за световни рекорди“, както го наричат сиракузците. Често той излиза в морето с малката си лодка и с парите, които получава за застреляните с харпуна редки риби, успява да изхрани цялата компания. Нино е летец-изстребител, но винаги, когато Енцо го свиква под знамената, намира начин да съблече униформата и да се озове при него. Филипо и Кики смятат, че най-хубавото нещо на света е да бъдат съответно лодкар и церемониалмайстор на Енцо. Те го обличат в двойния неопренов костюм, на тиват краката му с номер 45 в плавици и след рекорда изваждат в лодката един-напълно изтощени човешки развалини... Тук е и професор Джулио Санторо, доцент по хирургия в университета в Месина, нещо като придворен лекар на „морския лъв Енцо“. Неговата активност обаче е нежелателна, защото означава опасност. А лодката „Дуе братели“ (двамата братя), от която Енцо се гмурка в неизвестността, принадлежи на Нино...

Тази сряда е денят, определен за поставянето на новия световен рекорд. Вече цели 2400 часа Енцо Майорка живее като аскет: не пуши, не пие, не закъснява вечер, поддържа нормално тегло (80 килограма при височина 176 сантиметра). Тръгват от Оинна — малко пристанище на 30 километра от хаоса на Сиракуза. Преди 6 години Майорка потегли оттук с още двама приятели за своя пръв гмуркачески опит. Вечерта се върна обратно само един — Енцо...

На борда на „Дуе братели“ царя весело оживление, сякаш всички са тръгнали на разходка. Тук е жената на гмуркача Мария — Енцо иска да посвети на нея новия си рекорд. Придружават ги двете дъщери — 11-годишната Росана и 13-годишната Патриция. Присъствуват един полицай, двама съдии, няколко фоторепортери и... един генерал. Никои не може да каже защо и той е на борда. Просто е там.

Мария е уединена и умислена. Дали разбира защо толкова често нейният мъж рискува живота си, изчезва в дълбините, за да донесе оттам една смешна тенекиена плочка или парче плат с цифрите на достигнатия метър? Енцо размърдва мускулестите си рамене: „Не знам. Никога не сме

Енцо Майорка отново е при въздуха и слънцето.

разговаряли за това.“ В Сицилия много неща са просто мъжка работа.

Мястото, където се гмурка Майорка, не е маркирано с нищо. Ала Енцо го знае съвсем точно: „Тук идвам вече 20 години. Това е моята свобода. Тук съм сам и мога да се отдам на мислите си.“

През последните месеци Майорка се е гмуркал безброй пъти, за да се подготви за двете минути, от които за него зависи всичко. И ето че днес професор Джулио потвърждава: „Всичко е нормално. Ще слезеш до 77-ия метър!“

Всеки знае своите задачи. Нино пука във водата стоманеното въже с маркировка през всеки метър. Съдиите внимателно го наблюдават, докато на борда остане нулевият край с яркочерната тежест. Останалите проверят своите уреди и бутилки със съгъстен въздух. Професор Джулио домиква медицинската си апаратура — за всеки случай. Енцо бързо се преоблича, после прекрива борда.

Първата стъпка по пътя към слава е хипервентилирането. Енцо се потопява във водата, захапал пластмаса със шнорхел и в продължение на 10 минути диша дълбоко — по 10 пъти в минута. В дробовите се натрупва кислород. После Кики му подава тежестта. Енцо се устремява с главата надолу, тежестта в лявата ръка го тегли надолу по въжето, дясната ръка стиска ноздрите. Енцо натиска ръчката на тежестта, спускането му надолу спира. Почивка за първата компенсация. Докато стигне до целта, 15 пъти трябва да изравнява по такъв начин страшното водно налягане. На дълбочина 20 метра го чака Филипо с дихателния си апарат, за да слезе с Енцо* до 40-метровата отметка. Нукио чака на дълбочина 60 метра и на свой ред тръгва заедно с Енцо — слиза с него до рекордната 77-метровата отметка. Дотук Енцо се е спуснал за 44 секунди. Парчето плат със заветните цифри „77“ е откъснато. Започва най-трудното: изкачването. Тялото е притиснато от 8,2 атмосферни налягане, които изстискват дробовите като гъ-

ба. Запасите са малки. Ако сега кръта от коремната кухина се стрелне в белите дробове, това означава смърт. Плавниците с мъка се движат във водата, която сякаш е гигантски юмрук върхлита срещу храбреца. Вече са минали 2 минути, после една, две, три секунди и Енцо изскача над водата: като ракета и като риба на сухо твърси въздух... От борда приятелите придържат гмуркача. Сега човекът риба е истинска риба...

Полека-лека животът се връща на Енцо. „Ето го, дявол да ви вземе!“ — вика той и показва парчето плат и юмрука си. Празникът може да започне. Но професорът е безмилостен: не е обходим е кислороден душ. Четири минути Енцо лежи на пода, докато го напompат с кислородната маска. А шумотевницата около него продължава...

На борда Нино вече сърба червено вино, а под водата все още се намират двама аквалагисти: Нукио и съдията Януци, които проверяват още веднъж въжето и маркировката. Бази на двамата изплуват нагоре. Изведнъж Януци усеща, че е престанал да получава въздух от бутилките. Изплашен, той бързо изплува, без да изравнява налягането от 60 до 10 метра под повърхността. Чак тогава Нукио успява да го настигне и улови. Ала вече е късно. Януци, човекът с 30-годишен стаж като гмуркач, вече е парализиран до кръста. Минават минути, докато неподвижният нещастник бъде изпратен към брега с една бързоходна лодка. Енцо стои, безпомощен като дете, и покрива лицето си с ръце. Световният рекорд е взел своята жертва: Януци вече никога не ще може да се гмурка. Парализата е неизлечима...

Енцо е съкрушен. Но още на другия ден заявява, че през следващото лято ще направи нов опит за рекорд. Но професор Санторо предупреждава: „Ти постигна три пъти повече от това, което би трябвало да постигнеш. Мисля, че всичко по-нататък ще бъде много за един човек...“

Дали наистина е много за „рибата“ Енцо Майорка?

Енцо Майорка — 77 метра под морското равнище! Аквалагистите следят за отметката на световния рекорд.

НИЕ НЕ СМЕ «ЧУДОВИЩА»

Случаят е известен... През март 1969 г. след автомобилна катастрофа олимпийският шампион на маратон от Рим и Токио Абебе Бикила се парализира и сега краката му са неподвижни.

Абебе преживя тежки месеци на лечение. И сега възстановителните процедури са ежедневни. Премина и през най-тежки душевни страдания — лъкатицише от полюс до полюс — от оптимизма до желанието за самоубийство.

Наскоро с него се срещнаха европейски журналисти, които пишат за лека атлетика. Те бяха поканени в Адис Абеба за премиерата на филма „Етиопците“. Той има три части — раждането на маратона, история на големите маратони от 1896 г. насам и олимпийските маратони в Рим, Токио и Мексико, спечелени от Абебе Бикила и неговия сънародник Мамо Волде. Ето част от изявленията, направени от Абебе Бикила.

„Не знам как ще се променя мое то здраве в бъдеще. Ако състояние то ми е като сегашното, не е невъзможно да бъда треньор. Дори седнал ще мога да уча другите да бягат.“

Ако съм здрав, ще ида и на олимпийските игри в Мюнхен. Бягането е нещо много голямо в моя живот. Обичам да гледам състезания — непрекъснато се чувствавам сред бегачите. Лично аз не вярвам, че някой ще успее да пробяга в Мюнхен маратонското разстояние за по-малко от два часа. Но един ден и това ще стане. Съвсем сигурно. Напоследък ме мъчи ед-

мислене!) — допингът. Сигурен съм, че много маратонци вземат допинг на състезания извън олимпийските. На две олимпиади можах да се убедя, че маратонци, показали пред олимпиадите отлични резултати, бягат много зле в последните 10 км. Маратонците трябва да бъдат много добре контролирани с две проби антидопинг. Една преди старта (след едновременно бягане не могат да се открият следи от стимулиращите средства) и една след старта.

Казват, че съм бягал инстинктивно. Това не е вярно. Обмислял съм най-подробно моите бягания. Със

възможностите на съперниците си. Затова ги изучавах. Най-подробно. Срещу всеки от тях трябва да се прилага специфична тактика.

На тренировки не бягах огромни разстояния, но за разлика от другите маратонци тренирах много го изкачвания и спускания. За маратонца е особено важно да свикне с ритъма на спускането. А освен това — да се научи да бяга километри по прав път. Който няма опит в такова бягане, загива морално, защото при него идва чувството, че бяга на едно място.

... Ние, етиопците, печелим състезания не защото сме „чудовища“. Един ден наистина ще загубим. Защото в маратона положението сега е: „Етиопия срещу Сборен световен отбор“. Ще загубим, но отново ще спечелим. Защото у нас маратонът има особено обаяние. За всеки етиопец е чест да застане на старт на международен маратон. Честта да зашишаваш името на една бедна страна и на една традиция. Аз вече не бягам. И Мамо Волде ще отстъпи мястото си на някой от нашите млади състезатели. Това е една голяма шафета, която вече е стар тирала и която ще продължи; дори тогава, когато и у нас младите ще се увличат по автомобилите, те едва ли ще позволят на факела

**БАРОТИ
Е ВЕЧЕ
В ЛИМА**

ТОСТАО: ЩЕ ПОМНИМ 1966!

Всички, които миналата година проследиха на телевизионния екран победния път на бразилците към третата им световна титла, положително си спомнят с подробности майсторската игра на централния нападател Тостао. И на него, както на мюзина други, е съдено да бъде малко или повече в сянката на „крала Пеле“. Но сега, когато „черната перла“ съблече завинаги националната фланелка, присъствието на Тостао в бразилския отбор добива ново, по-голямо значение.

Тостао не живее само с футбола. Често човек може да го види с книга в ръка. Когато годишните натежати, Тостао смята да се отдаде на нова професия и затова още отсега изучава икономическите науки. Той е приятен и умен събеседник, от него винаги могат да се научат интересни неща. Ето някои мисли от едно неотдавнашно интервю с известния футболист.

— Според вас каква е разликата между Загало и Салдана в работата им като треньори на бразилския национален отбор?

— Салдана ни оставяше по-свободни, позволяваше ни повече инициативи. При него в играта ни имаше повече творчество — може би понеже противниците не бяха толкова опасни. Но и под ръководството на Салдана играхме мачове срещу Англия и Перу, в които действувахме с по-голяма предпазливост. Мисля, че у играчите има способност сами да чувствуват необходимостта от приспособяване към обстоятелствата. Загало е по-строг, по-суров. Той отдава голямо значение на тактическите тренировки. Салдана винаги ни предоставяше по-голяма свобода.

— Какви са перспективите за 1974 г.?

— В Мексико имахме отбраителни грижи. Започнахме турнира с мисъл за контраатаката. Но първите постигнати голове ни подтикнаха да се върнем към нападателна игра. Мисля, че най-хубавият ни мач беше финалът. А най-трудният — срещу Англия, защото противникът не предприемаше никакви нападателни рискове. В тактическо отношение

това бе един красив двубой. През 1974 г. силите ще бъдат доста изразнени. Бразилия, ГФР, Англия и Италия ще бъдат най-сериозни претенденти за победата. В нашия отбор очаквам сравнително малко промени. Но не бива да забравяме 1966 г., когато всички мислеха, че ще станем шампиони без особени усилия, а в същото време играчите от 1958 и 1962 г. вече бяха преминали своя зенит. През 1974 г. трябва да се пазим от същата грешка. Задачата на треньора ще бъде трудна, защото рутината наистина е естествен аргумент...

— Как обичате да играете лично вие? Като острие на атаката или изтеглен назад?

— Мисля, че имам качества, за да осъществя пробив от задна позиция. Както прави Пеле. И както правя самият аз в „Крузейро“. Ала позицията ми в националния отбор зависи от треньора. В квалификациите за световно първенство от белазях 10 гола, като стартирах от средата на терена — подобно на Пеле. Но противниците бяха доста слаби, а и аз се намирах в отлично физическо състояние. По време на турнира в Мексико кондицията ми не беше много добра и затова Загало ме постави на предна позиция. Сега отново се чувствувам отлично, нямам никакви проблеми с нараненото око. Искам да участвувам в световното първенство през 1974 г., но нямам никакво намерение да се състезавам и през 1978 г. В Бразилия играчите от голяма класа са много. Бих могъл да посоча неколкоцина, които вероятно ще станат титуляри в националния отбор: Лола от „Атлетико Минейро“, Дика от „Сантос“, Мазиньо от „Сантос“, Адаозиньо от „Коринтианс“, Лула от „Флуминенсе“...

— Каква е основната разлика между европейския и бразилския футбол?

— В Европа се наблюдава голям технически напредък. Но мисля, че има разлика между техниката и сърцността. Ние сме по-сърцни от европейците. Импровизираме по-добре, но може би сме малко по-непостоянни.

С фотокамера в ръце е треньорът на „Динамо“ (Дрезден) Валтер Фрич. В кратката му е включен магнитофон, който записва всички команди по време на двубоя от турнира на европейските шампиони с „Аякс“. Впоследствие филмовата и магнитофонната лента ще послужат за отстраняване на слабостите...

Снимка: АПН — БТА

**С
НЯКОЛКО
ДУМИ**

Английският международен съдия Тейлър, който ръководи съботната среща за европейско първенство Югославия — ГДР в Белград, е определен за арбитър и на двубоя Франция — България (10 ноември в Марсилия).

Лондонският „Челси“ постигна нов рекорд на резултатност в ев-

ропейските клубни турнири, като в двубоите си от първия кръг за купата на носителите на купи се наложи над „Ошараж“ (Люксембург) с 8:0 и 13:0 — общо 21:0. До сегашното най-високо постижение принадлежеше на „Бенфика“ — общо 18:0 през 1966 г. в турнира на шампионите срещу друг люксембургски отбор — „Дюделанж“.

„Миланският „Интер“ е закупил 20-годишния Иверт Скоглунд, чийто баща Нака през 1958 г. спечели бронзов медал от световното първенство в състава на шведския национален отбор и в продължение

ЕУЗЕБИО Е ЗА КОНТРААТАКАТА?

Утре в Лисабон ще се състои първата осминафинална среща от турнира за купата на европейските шампиони между „Бенфика“ и ЦСКА „Септемврийско знаме“.

За португалските шампиони се пи са немалко. Остават все пак и „не-разработени“ проблеми...

ЕУЗЕБИО ДНЕС

Еузебио стигна върха на своята слава в годините около световното първенство в Англия. И може би точно то бе негов зенит. Защото, макар и спечелил по-късно такъв ценен трофей като „Златната обувка“ на „Франс футбол“, големият футболист от Мозамбик бе известно време в сериозна криза.

За Еузебио обаче отново се говори със суперлативи. Той наистина вече е на години и не се наема, както в миналото (спомнете ли си мача Португалия — КНДР през 1966 г. в Англия?) да тръгне сам срещу цял отбор. Но затова пък сега — повече от всякога! — е способен да насочи своите съигращи към победата. Да ги поведе...

Ето впрочем оценки за неговата игра през тази есен:

„ФУТБОЛ—ХОКЕЙ“ (СССР): „Да се гледа играта на Еузебио е удоволствие. Той е прекрасен организатор на атаките. За изпълнението на тази роля той се връща назад, но не се задържа в средата на терена, а веднъж подал — винаги остро и изненадващо, — бърза напред, за да участва и в заключителната фаза на комбинациите. Той е постоянно в движение, постоянно търси партньорите си, когато владее топката, постоянно им се открива, когато тя е у тях.“

„ФРАНС ФУТБОЛ“ (Франция): „Бенфика“ и Португалия имат отново един изключителен играч — Еузебио. Той е наистина неуволним.“

„ШПОРТ“ (Швейцария): „Еузебио беше отново големият човек на терена (6. р. на мача „Вакер“ (Инсбрук) — „Бенфика“ 0:4). Той отбеляза само един гол, но с играта си доказа, че е съперник, който от средата на терена показва на партньорите си пътя към головете.“

„СПОРТ“ (Югославия): „Еузебио бе първият човек на мача (6. р. „Цървена звезда“ — „Бенфика“ 2:3). Той просто задържахме вниманието на зрителите с лекота си игра и ги вди-

гаше на крака в миг, за да покаже само с едно действие, че е истински ас. Той няма никакви проблеми в играта и във всеки момент настоява да се изяви като футболен човек — ентузиаст и спортсмен. Той е в същността си голям майстор, който във всеки мач открива нови представи за футбола.“

Красноречиви оценки!... Явно е, че „европейският Пеле“ трябва да бъде „следен“ през всичките 5400 секунди на един мач!

ПО-ДОБРЕ НА ЧУЖД ТЕРЕН?

Португалските футболни специалисти считат, че „Бенфика“ е най-силният клубен отбор в момента. Въпреки че и „Спортинг“ се движи отлично в шампионата.

Но самите привърженици на „Бенфика“ трябва да съдят за това само по сезационните репортажи в пресата. Иначе те виждат своите любимици в светлина, която не ги радва. Зашто през тази есен „Бенфика“ постига по-добри резултати на чужд терен.

... На старта на първенството „Бенфика“ победи „Порто“ на негов терен с 3:1, но веднага разочарова привържениците си с едно 1:1 срещу КУФ на атаке. После дойде победата над „Сетубал“ (пак като гост) с 3:1, последвана от незадоволителна игра в Лисабон срещу непретенциозния „Бейра мар“ с 2:1... И в двата първи мача от първенството Еузебио и неговите съигращи бяха осирващи от собствените си привърженици.

По-добре играе „Бенфика“ и своите международни срещи на чужд терен. Достатъчно е да споменем, че в първия кръг от борбата за купата на шампионите „Вакер“ бе победен с 4:0 в Инсбрук (голове на Граса, Жорже, Еузебио и Жорже) и само с 3:1 в Лисабон (голове на Адолфо, Жорже, Симоес); че най-добрите си игри „Бенфика“ показа при предсезонното турне в Италия и на срещата с „Цървена звезда“ в Белград.

Явно е, че „Бенфика“ се чувствва по-добре, когато може да наложи игра с повече движение и контраатаки. В срещите си на свой терен португалските шампиони показват (поне засега!) неумение да се справят със стъстени защити. И пропускат много изгодни положения...

на дълги години се състезава с фланелката на „Интер“. Младият Скоглунд не попада под клаузата за „чужденците“ в италианския футбол, понеже е роден в Милано.

Английските футболни статистици са изчислили кой клуб е дал най-много играчи за националния отбор на страната през последните 25 години. На първо място е „Манчестер Юнайтед“, с 21 играчи и общо 283 участия в „А“ отбора на Англия, следван от „Тотъм“ — 18 играчи, „Уулвърхямптън“, „Челси“ и „Ливърпул“ — по 14 играчи, „Евертън“ — 11 играчи и др.

В Белфаст в деня преди мача от турнира на европейските шампиони между „Линфилд“ (Северна Ирландия) и „Стандарт“ (Белгия) била организирана вечеря за ръководителите на двата клуба. Докато председателят на „Линфилд“ държал приветственото си слово, стрелна експлозия разтърсила ресторанта: членове на революционната организация хвърлили във въздуха сградата на една банка в непосредствена близост с мястото на вечерята. Без да трепне, североирландският председател продължил словото си и завършил с думите: „Добре дошли в Белфаст!“

ПАНОРАМА

През месец декември тържествено ще бъде отбелязан 25-годишният юбилей на съветския хокей на лед. За четвърт век от своето съществуване съветските хокеисти имат завиден актив — 3 пъти олимпийски шампиони, 11 световни и 14 европейски титли. В Съветския съюз сега има над 40 000 отбора и 600 000 хокеисти, които редовно участват в състезания. Отборите се ръководят от 3200 треньори и над 28 000 обществени инструктори. В огромната съветска страна хокей се играе и на брега на Тихия океан, и в Беларусия, в северния Магадан, и на юг в Ташкент. През миналата година само срещите на най-силните отбори са наблюдавани от над един милион и половина зрители, а може ли някой да преброя онзи, които са били пред телевизорите!...

Западногерманската телевизия иска огромна сума за предаванията по време на олимпийските игри в Мюнхен. По този повод главният редактор на спортните предавания на Чехословацката телевизия Карел Микиша заяви в едно интервю: „Искаме да покажем олимпиадата в Мюнхен на малки екрани, но няма да отстъпим пред шантажа. Можем да уверим нашите зрители, че ще проследят всички важни състезания от олимпийската програма, но при условие, че таксата от няколко милиона долара, искана от Западногерманската телевизия, ще бъде намалена до разумни размери. Ясно е, че в Мюнхен трибуните ще бъдат пълни, и затова твърдението, че телевизионните предавания ще се отразят неблагоприятно върху приходите на организационния комитет от продажбата на билети, е съвършено неоснователно.“

ЛЕСНО ЛИ Е ДА СИ РЕКОРДЪОР

Преди две години съветският плувец Николай Панкин постави два световни рекорда: на 100 м бруст с 1.05,8 мин. и на 200 м бруст с 2.25,4 мин. Първият и до днес е непокатан, а вторият през миналия сезон бе по-добър с близо 2 секунди от младия американец Брайън Джоб.

Да си възвърнеш отнетия рекорд — това значи да овладееш нов рубеж, да свалиш от старото постижение още няколко секунди, зад всяка от които се крият дълги месеци на упорита работа, стотици преплувания в тренировките километри. И кросове, и специална гимнастика, и монотонни упражнения с пружини, и суров спортен режим.

Но нали човек не живее само със спорта! Николай е студент в четвърти курс на Московския институт за инженери от транспорта и мечтае да стане специалист по експлоатацията на железопътните линии. А преподавателите в института са възкачителни хора, не правят никакви отстъпки на рекордьора. „Ти можеш да станеш способен инженер. Внимавай да не похабиш дарбата си“ — му каза веднъж старият професор.

„Наука е трудно нещо — оплаква се Панкин. — Колкото повече научаваш, толкова по-силно чувствуваш, че фактически нищо не знаеш. Сериозно говоря! Когато откриеш нещо ново за себе си, иска ти се да знаеш още повече. А времето е толкова малко!...“

Знам, че когато замивава от Москва на състезания или тренировъчни лагери, Николай взема със себе си книги. Уви, това не са романи за четене през свободното време, а учебници, по които ще държи изпити. Учили ча се и от английския език („Сега вече твърде свободно разговарям с плувците от други страни“). И колекционира грамофонни плочи („Обичам добрите изпълнения на органи, но и хубавия джаз“). Само че времето, времето не стига!

Сутрин в басейна неговата треньорка Олга Харламова пита:

— Как си, Коля, всичко ли е наред? Как ще плуваме — с ускорения или в равномерно темпо?

— Иска ми се да направим контролно изпитание — четири по петдесет. А иначе ще плувам в средно темпо.

— Добре, Коля, нека е тъй...

Панкин и Харламова отлично се разбират. Вече 13 години са заедно. Тя е първата му и единствена треньорка. А той сега е последният и единствен ученик. По-рано бяха много. Сега заслужилата треньорка на СССР Олга Харламова вече е в пенсионна възраст и би могла да се оттегли на спокойствие, но не иска:

— Мога ли да се разделя с Коля? Нали не всичко още е направено...
С. Понкин за съветския най-бързият плувец

на Харламова. Тя прекрасно помни деня, в който е обрнала внимание на 10-годишното момче сред стотиците ученици, дошли в басейна на централния стадион „В. И. Ленин“ след призива: „Деца! Ако искате да станете добри плувци, елате при нас на басейна. Обучението е безплатно!“

Николай се държал добре над водата, плувал бързо, само че със стил, който бил забавна пародия на кроула. Ала Харламова го харесала. Момчето имало силни ръце и добре контролирало движенията си във водата.

Треньорката попитала:

— Знаеш ли да плуваш бруст?

— Как се плува?

— Като жабите. Опитай!

Николай опитал. И излязло добре. Това бил щастлив ден за Олга Харламова. Имало и други. Например когато 12-годишният Пи колан поставил всесъюзен рекорд в своята възрастова група по време на ученическата спартакиада в Минск; когато след нови три години спечелил сребърен медал в първенството на СССР за възрастни; когато го взели в сборния отбор; когато постигнал първия си европейски и световен рекорд на 100 метра. Но имало и горчиви дни. За най-горчивия от тях знаят мнозина: през лятото на 1968 г., когато се готвеше за олимпийските игри в Мексико, Панкин се спъна, падна на изпнатата си ръка — рязка болка и лекарите констатираха: „изкъпване на раменната става“.

Излекуваха рамото, Николай отново започнал да тренира, състезава се в Мексико, но не така, както всички искаха и очакваха. На 100 метра беше едва трети, а на 200 метра — четвърти. Победители станаха американецът Маккензи и мексиканецът Муноз.

Наистина обидно. Но както вече казах, през следващия сезон Панкин подобри и два световни рекорда. Тогава стана нещо, което лекарите не бяха предвидили: оказа се, че изкъпването на раменната става е „хроническо“. Веднъж, когато рекордьорът скокчил във водата и направил няколко загребвания, ръката отново излязла от ставата!

Това можеше да се превърне в трагедия за плувца — край на спортната му кариера в самия ѝ разцвет. Панкин можеше да бъде спасен само посредством сложна операция и продължително лечение. Половин година той изобщо не плува. Но най-после настана денят, когато професор Николай Юмашев от московската болница № 67 прегледа внимателно Панкин и го потупа по рамото: „Сега пак те бива за всичко. Започвай, Коля!“

И Панкин започна. Отначало плуваше само с крака, защото не биваше веднага да натоварва ръцете. Дори по време на подготовката за европейското първенство в Барселона през 1970 г. не се решаваше да използва

(1.06,8 мин. на 100 метра, 2.26,1 сек. на 200 метра) върнаха у него най-важното — увереността.

Така дойде сегашната, най-трудната година. В предолимпийския сезон към високи скорости се стремеше не само той. Панкин има много силни съперници — и в Съветския съюз, и в чужбина. Нужна е работа, за да не изостае. А това значи 6—7 тренировъчни часа на ден — в басейна и в гората, в спортната зала и отново в басейна. Рано сутрин — тренировка, през деня — в института, вечер — отново в басейна.

Наистина трудна година. Но от ония 22, които е изживял досега Панкин, тя е и най-щастлива. Николай изпита трепетите на взаимната любов и се ожени. Тя е студентка като него — готви се за преподавателка по английски език.

Панкин ми съобщи за женитбата си с удоволствие, като човек, който изпитва силно желание да сподели радостта си. Аз му честих и се засмях. Той се обиди:

— Защо се смеете?

— Спомних си как тая пролет в Рига ме убеждаваше, че ако човек има добра жена, тя не може да бъде пречка в заниманията му със спорт. Освен това вече разбирам защо напоследък си толкова увлечен от английския.

Панкин щастливо се усмихваше. Беше му хубаво. За него тая година е наистина успешна. Представи се отлично в най-големите състезания през сезона. В калифорнийския град Санта Клара постигна две победи срещу Брайън Джоб (1.06,6 на 100 метра, 2.25,7 на 200 метра). От Спартакиадата на народите на СССР отнесе два златни медала и отново потвърди, че е най-силният брусист в страната. Вярно, че нито в Санта Клара, нито в Москва не подобри световен рекорд, но ми се струва, че в тия състезания той имаше съвсем други цели. Ето какво каза по тая повод самият Панкин:

— Когато заставам на старта, мисля не за рекорд, а как да преплувам разстоянието... Брустът е най-сложният стил. Той изисква свършена техника, точна координация на движенията, благоприятна психология и физическа настройка на плувца. Когато всички тия условия са налице, узрява и рекордът.

Панкин смята, че за победа на олимпиадата в Мюнхен ще бъдат нужни резултати под 1.05,0 на 100 метра и около 2.20,0 на 200 метра. Ще може ли да ги постигне? Засега нито той, нито Олга Харламова не приказват за това. Както обикновено, двамата всяка сутрин идват в басейна.

— Как е настроението, Коля? Всичко ли е наред? Хайде тогава да поплуваме...

Михаил ЗАСЛАВСКИ

Генералният секретар на Организацията за африканско единство Диало Тели заяви, че решението на МОК за Родезия е „направо смешно“. Както е известно, решено бе тая расистка страна да бъде допусната до участие на олимпиадата в Мюнхен при същите условия, както през 1964 г. в Токио — с британския тим и британското знаме, които вече не се използват в Родезия. „Родезийската реакция опитва посредством спорта да получи политическо признание, което ѝ бива отказвано по нормален път“ — подчерта Д. Тели. Според него задачата на африканските народи е „да се изясни на олимпийските ръководители, че трябва да избират между Родезия и Африка“ и че е време МОК „да демократизира своята организация, за да може Африка да заеме полагащото ѝ се място“.

Американският дискозвъргач Ал Фред Ортър не случайно носи прозвището „страшилище за фаворитите“. Между всеки две олимпийски игри той не блести с особено високи резултати, но на самите олимпийски игри, в решителния ден и час, винаги намира сили, за да победи всичките си съперници. Досега той има златни медали от четирите последни олимпиади — едно наистина уникално постижение! Да ли историята ще продължи и догодина — в Мюнхен! Неотдавна в едно интервю на страниците на „Юнге велт“ (ГДР) американският атлет заяви: „Професията и семейството не ми позволяват да тренирам така, че да се надявам на златен медал в Мюнхен. А за да победя още веднъж, трябва да тренирам много повече, отколкото досега“. Тия думи на Ортър обаче едва ли могат да бъдат гаранция, че за пети път няма да е пръв!

Швейцария бе първата страна, която подаде заявка за участие в зимните олимпийски игри в Сапо-ро. Съобщава се, че по спортните съоръжения на олимпийския град ще се състезават 74 швейцарски спортисти, половината от които са скиорци.

ВЕЧЕ НЯМА

Мачът на претендентите за световно първенство е вече преполовен, без да има превес, предсказващ крайния изход.

Четвъртата партия изненада и разочарова зрителите. Само за 80 мин, след като бяха направени по двадесет хода и разменени почти всички фигури, съперниците завършиха наравно. За журналистите остава да спорят кой е предложил реми, което впрочем няма особено значение. Този своеобразен „тайм-аут“ може да се обясни само с тактически мотиви. Петросян започна с 1.c4, избягвайки от защита Грюнфелд, като подкани Фишер да пусне в действие другия си любим дебют — Староиндийска защита. А там е абсолютно сигурно, че има нещо приготвено! Но Фишер предпочете утъпкан път — повтори се на пълно третата партия от мача Спаски — Петросян, с тази разлика, че сега Петросян играеше с белите фигури, а Фишер повтаряше ходовете, играни тогава от Петросян. Куриозно, но безинтересно!

Американският гротеск, изглежда, разбира, че срещу Петросян не може при всяка позиция да се играе на победа, и започна да разчита повече на белите фигури, за да създава позиции в свой стил. Но и това не е лека задача. Способността на Петросян да ограничава съперниците си, да не им разрешава да плуват в свои води е едно от неговите най-силни качества. Петата партия беше нагледен урок как може да се държи противникът „на дистанция“. Руската защита, избрана от Петросян, не беше никаква изненада, защото той я употреби на два пъти в мача със Спаски. Но умениято, с което не допусна Фишер да създаде активна игра, беше удивително. „Сега може би Фишер разбра, защо направих толкова ремита с Петросян“ — заяви Корчной.

Шестата битка ни поднесе нещо ново — на 42-ия ход в равна позиция за пръв път двамата претенденти отложиха партия. До приключване на вестника не беше известен крайният резултат. Но независимо от него ясно е едно — колкото приближава краят при равностойни възможности, толкова ще става по-опасно да се предизвикват усложнения, където един погрешен ход може да реши всичко. В такива моменти на преден план излиза и психологическата устойчивост. А това е тактиката на Петросян, с която той спечели предните два мача с Хюбнер и Корчной. Фишер не сме виждали в такава роля, но това не е причина да считаме, че не би могъл да я изпълни също отлично.

Д-р Николай МИНЕВ
международен майстор

ЩЕ РАЗЧИТАМЕ ТАМ, КЪДЕТО ТРЯБВА СМЕЛОСТ

Миналата седмица на конно-спортната база „Хан Аспарух“ в София бе разквартируван най-добрият ескадрон на страната ни. Разбира се, това е казано символично — нашите първи конници живеят и тренират в няколко добре известни центрове на конния спорт. В отчетите на новото републиканско първенство силата на тези огнища отново пролича ясно и категорично. Успехите на представителите на Русенски, Шуменски и Софийски окръг, заели първите три места, както и на Толбухин, Плевен, Враца, „Левски-Спартак“ и някои нови и радостни постижения на ямболци, старозагорци и пловдивчани дават основание за оптимистични прогнози. Развитието на конния

спорт, което е свързано не само с амбициите и подготовката на ездачите, но и с тези толкова дефицитни за нас висококръвни и чистокръвни коне, бележи един нов етап. За това ми разказа и новият ни републикански шампион в конкур-ипика за шампионатни коне Г. Милев. Той е един от участниците и в нашия екип, класирал се неотдавна четвърти в предолимпийския турнир в Мюнхен (след Англия, ГДР и ГФР и пред олимпийския шампион Италия, Австрия, Румъния, СССР, Франция и пр.) Според него, макар и без чистокръвни коне, ние можем отново да разчитаме на добро представяне, тъй като в олимпийската програма преобладават редица трудни елементи. Тук скорост

ните качества на чуждите коне се компенсират с уменията на ездачите ни да печелят, включвайки в ездата си елементите на един разумен риск. След близо 430 старта шампионите станаха: скоростен конкур-ипик с височина на препятствията 130 см П. Янков (Шум. окр.) с кон Магбосни (тук десантът на юношите просто „помете старата гвардия“...), обезка тежка и междинна категория — съответно Д. Гайдаров (Шум. окр.) с Грам и Г. Пеев (Лев.-Сп.) с Егер и Епиграф (на снимката вляво). Силов конкур-ипик — Ив. Аджамов (Ямб. окр.) с Гоблен и В. Калчев (Вр. окръг) с Алмер, конкур-ипик за шампионатни коне — Г. Милев (Тол. окр.) с Гондола, конкур-ипик 140 см в два манша — Д. Генев (Лев.-Сп) с Глория (на снимката вдясно) и шампионатен конкур-ипик с два коня — П. Янков (Шум. окр.) с Махорка и Магбосни.

Климент ВЕЛИЧКОВ

НЕОБХОДИМА Е КОРЕКЦИЯ НА МЕРНИКА

Току-що завършилото републиканско лично-отборно първенство по спортна стрелба затвори и последната страница от серията изпитания предолимпийската година. Резултатите на новите шампиони и проекто-олимпийци се явяват асъщност и в ходна база за последния етап и подготовката преди състезанията в Мюнхен. Нашите стрелци са се представяли винаги достойно на големите световни състезания и неточният попадения на тазгодишното европейско първенство озадачиха твърде много спортната общественост. За съжаление републиканското първенство показа, че все още техният мерник е неточен. За това говорят самите постижения на шампионите. Само две от петте олимпийски дисциплини сегашните първенци биха намерили място в шестницата на европейското първенство. Това са И. Симеонов (ЛС) в стрелбата с малокалибрена пушка 15 + 16 с постижението си от 598 т и Ем. Вергов (ЛС) с малокалибрена пушка, упражнение 3 x 40, постигал 1156 т. Очевидно съществен и предък след европейското първенство няма.

Помолихме съюзния треньор Георги СЛИВОВ да сподели мнението си по тези въпроси:

— Причините за големите колебания в резултатите на нашите стрелци в отделни състезания са много — каза той. — Една от тях е, че не всички състезатели участват редовно в лагер-сборовете на националния отбор, което нарушава подготовката им. И още нещо. Често пъти интересите на дружествата не съвпадат с тези в националния отбор и при нуждата състезателите да участват в няколко дисциплини, което вреди на тяхната тясна специализация по съответното олимпийско оръжие (В. Петков, Ем. Вергов, М. Коен, Е. Тодоров, Ст. Цонев и други). Важен проблем за нас представлява качествена материална база, с оглед разширяване географията на стрелбата и притока на нови сили.

Ясно е, че пред федерацията по стрелба, пред нашите най-добри състезатели стоят сериозни проблеми за разрешаване. Някои от тях — както тези за лагер-сборовете и участието в състезания — са от чисто организационен и делови порядък и федерацията трябва да прояви повече твърдост и настойчивост за тяхното приключване.

Всички знаем как изглежда парашутистът от земята. А фотографът В. Чолчев ни показва един скок на Т. Попов, заснет от самолета по време на открития шампионат в Казанлък.

«ВИСОК» СТАРТ НА БАСКЕТБОЛИСТКИТЕ

Баскетболистките откриха XXVIII първенство на страната със старт на високо равнище — още в първия кръг се срещнаха шампионките от „Марица“ (Пд) и носителките на купата на НРБ от „Локомотив“ (Сф). Сигурно затова в неделя пловдивската зала „Академик“ бе препълнена.

Резултатът — 66:40 (34:16) за „Марица“ — е наглед неестествено голям за подобно „дерби“, но в основата му е преди всичко стартовата боеготовност на шампионките, опряна върху солидната (както личи по всич-

ко) предсезонна подготовка и върху една кадрова „новина“, която не може да не даде отражение върху игровия почерк на пловдивчанки. Става дума за присъствието на високата Лазаринка Ненкова, която донякъде разтоварва основния борец (и снайпер) П. Стоянова, както и за усилията към създаване на синхрон между двата центъра — оръжие, което се надяваме да стреля безотказно не само срещу съперничките във вътрешния шампионат!

И така с борбата във въздуха между Д. Дилова — Лок. (вляво) и П. Стоянова (Мар) започва мачът „Марица“ — „Локомотив“, започва шампионатът на страната. А Л. Ненкова (с топката) очакваме тепърва да се изявява с екипа на „Марица“.

Старт

ЗАБАВНИ МИНУТИ

ХВЪРЛЯНЕТО НА ДИСК—ДИСЦИПЛИНА ЗА «СТАРИ»?

По време на европейското първенство в Хелзинки специалистите с голямо внимание наблюдаваха 39-годишната румънка Лиа Манолиу — ветеранка в хвърляне на диск. Тя си път границата — от 55 метра, която даваше възможност за участие във финала, се окажа недостижима за олимпийската шампионка от Мексико, Манолиу спокойно напусна стадиона. За нея шампионатът беше свършил.

Дали отличната кариера на тази състезателка приключи? Имре Немет, бивш световен рекордьор на хвърляне чук, днес директор на Нейпстадион, отговори по следния начин на този въпрос:

— Който от ранна младост живее със спорта и благодарение на тренировките и състезанията непрекъснато подобрява своята форма и постижения, с успех може да печели състезания и на 40 години! Лиа Манолиу може още да побеждава, да бъде опасна конкурентка за най-добрите.

Тримата медалисти от европейското първенство в Хелзинки Данек, Милде и Феер бяха преминали 32 години. Лотар Милде навърши 37 години и беше най-възрастният дискхвъргач. Средната възраст на трите най-добри дискхвъргачи — Мелник, Вестерман и Муравьова — беше 27,3 години. Средната възраст на 12-те финалистки — 29,1 години.

Според редица специалисти, необходимо е най-малко десет години тренировка, за да може дискхвъргачът да постигне пълен синтез на сила и техника.

Класически пример за спортно дълголетие в тази дисциплина е италианецът Адолфо Консолони. За първи път той участва в шампионата на Европа през 1938 год., а за последен през 1958 година. През този два десетгодишен период Консолони е шампион през 1946, 1950 и 1954 год., като последния път е имал навършени 37 години!

На тридесет и една година Владимир Труснев стана европейски шампион през 1962 год., а феноменалният Ортур на тридесет и две години спечели за четвърти път олимпийски медал.

Разбира се, не само „старите“ са печелили медали в състезанията на диск. Тамара Прес беше на 21 години, когато стана европейска шампионка в Стокхолм. Но в крайна сметка по-голямата част от трофеите в тази дисциплина са печелени от състезатели, превърнали „тридесетте“. Изглежда, това не е игра на случайността, а специфична особеност на тази красива, но трудна дисциплина.

— Повярвай на мене, стреляния врабец няма по-безопасно място за гнездо!

Без думи

МИНИ СЛУЧКИ

МЕДАЛИСТЪТ БЕЗ МЕДАЛ

В столицата на Перу Лима по време на световното първенство по вдигане на тежести се подвизавали и доста крадци-джебчици. Своята най-дръзка акция те провели при награждаването на световния шампион Мияке. Приемайки поздравления от своите приятели, японецът изведнъж забелязал, че му липсва полученият само преди минути златен медал...

КРАХЪТ НА АМЕРИКАНСКИЯ БОКС

Тази година професионалният американски бокс бе почти напълно развенчан. От единадесет категории само в една шампион е спортист от САЩ. Става дума за Джо Фрейзър.

НЕОБИКНОВЕНА КАРИЕРА

Михаил Ботвиник — един от най-прочутите шахматисти на всички времена — навърши 60 години. Неговата спортна кариера може да се нарече необикновена. На 14 години той успял да победи световния шампион Капабланка по време на сеанс на няколко д-

ски. Ботвиник бе дълго време най-добрият шахматист в света и постигна изключителен резултат — стана 5 пъти световен шампион!

СПОМЕНЪТ Е ЖИВ

В Централната парижка поща се получило писмо с щемпъл от Арабската република Египет и следния адрес:
Марсел Хансен, Олимпиадата в Лондон 1948 год. 800 м Париж—Франция

Веднага писмото било изпратено в редакцията на „Екип“, където работи като журналист победителят в бягането на 800 м от Лондонската олимпиада. Какъв по-добър пример за спортна популярност! Авторът на писмото горещо молил олимпийския шампион за автограф.

В САПОРО И В МЮНХЕН

Рекордьорът на Швейцария в тласкане гюле Еди Хубахер има намерение да участва както на Мюнхенската, така и на олимпиадата в Сапоро. През зимата Хубахер се занимава с бобслей. Той е тежък 105 кг и заедно с Жан Вьки ще се борят за място в националния отбор на страната.

ФИЛАТЕЛИЯ

САПОРО—1972

В целия свят са издадени над 2500 пощенски марки, посветени на олимпийските игри. На световните филатели изложби тематичните колекции от тези марки се ползват с изключителна популярност. Досега нашата пощенска администрация е издавала 3 пъти марки, посветени на зимните олимпийски игри — 2 марки за игрите в Скуо Вале — 1960 г., през 1964 г. за игрите в Инсбрук и през 1968 г. за Гренобъл — по 6 марки и блок. Всички са много красиви и ценни като филатели издания.

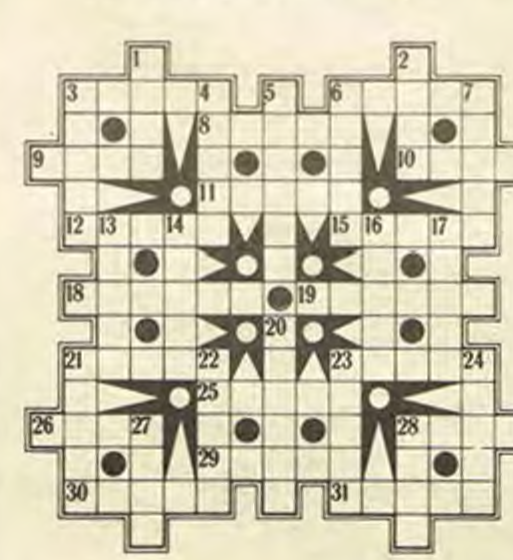
На предстоящите XI зимни олимпийски игри, които ще се състоят от 3 до 10 февруари 1972 г. в Сапоро, Министерството на информацията и съобщенията е посветило 6 марки и един блок. Марките са с размери 39:29 мм; назъбване 12 1/2; многоцветни, отпечатани на дълбок меден печат върху бяла гумирана 100% целулозна хартия, в тираж 300 000 пълни поредици. Блокът е със стойност 1 лв. и изображение: олимпийския огън, зимния стадион и пла-

нината Фудзияма, емблемата на игрите и надписи: САПОРО—1972, НР БЪЛГАРИЯ, поща 1 лв. Блокът е в тираж само 100 000 броя, което го прави още сега с висока филателна стойност. Марките са изпълнени по проекти на художниците Владимир Корнев и Стефана Гористанова.

КРЪСТОСЛОВИЦА

ВОДОРАВНО: 3. Известен български борец, световен, европейски и олимпийски шампион. 6. Футболен отбор от „А“ РФГ. 8. Определени части от разстояния при спортни състезания. 9. Известен италиански баскетболен отбор, миналогодишен европейски шампион. 10. Игра с топка, при която играчите са на коне. 11. Малкото име на известна наша баскетболистка. 12. Столицата на втората олимпиада през 1900 година. 15. Футболист от „Тракия“. 18. Футболен отбор от „А“ РФГ. 19. Известен италиански футболен съдия. 21. Наш илюстриран спортен седмичник.

7 ДНИ СПОРТ

ФУТБОЛ: Десети кръг на „А“ РФГ

АКАДЕМИК — БЕРОЕ

В София:	2	2	0	0	3-0
В Ст. Загора:	2	0	0	2	3-2

ЛОКОМОТИВ СФ — ЛЕВСКИ—СПАРТАК

В София:	7	1	0	13	41-46
----------	---	---	---	----	-------

ДЪСКОВ — ДУНАВ

В Ямбол:	1	0	1	0	0-0
В Русе:	1	0	0	1	1-2

ЧЕРНО МОРЕ — СЛАВИЯ

Във Варна:	7	10	4	3	23-15
В София:	16	1	5	10	12-30

ЧЕРНОМОРЕЦ — СПАРТАК

В Бургас:	5	4	1	0	16-4
В Плевен:	5	0	2	3	3-9

ТРАКИЯ — ЕТЪР

В Пловдив:	2	1	1	0	4-1
Във В. Търново:	2	0	1	1	1-2

ЧАРДАФОН ОРЛ. — ЛОКОМОТИВ ПД

В Габрово:	1	0	1	0	1-1
В Пловдив:	1	1	0	0	4-2

ЦСКА „Септ. зв.“ — ЖСК СПАРТАК

В София:	16	15	0	1	56-16
Във Варна:	15	5	6	4	21-14

МАРЕК — БОТЕВ

В Ст. Димитров:	7	7	0	0	16-0
Във Враца:	7	0	2	5	2-13

ЗАБЕЛЕЖКА: Данните са от срещите на първенство на „А“ РФГ.

СЕВЕРНА „Б“ РФГ — X кръг: Кърпачев—Левски (5:3 4 19-13), Светлавица—Локомотив—Мл (4:3 5 14-20), Добруджа—Бани (10:5 31-20), Доростол—Локомотив—Рс (1:1 3 9-11), Лудогорец—Дунав (1:0 1 3-0), Металург—Болос (не са играни за п-во), Кичев—Септ. слава (2:1 8-3), Академик—Чандар (1:0 3 4-5), Раковски—Локомотив—ГО (5:0 3 3-9).

ЮЖНА „Б“ РФГ — X кръг: Сивеев—Локомотив (3:1 9 10-7), Арда—Слив. герой (1:0 2 1 3), Горубос—Канев (8:4 8 20-18), Балкан—Мл (1:0 5-0), Торпедо—Перник (не са играни), Яворов—Пирин (2:0 2 2-3), Марица—ПЗ—Марица—Па (2:1 1 5-3), Роздола—Миньор (не са играни), Велбъжа—Димитровград (14:2 8 42-28).

ЗАБЕЛЕЖКА: В скоби посочваме десетте срещи на двата отбора — първата цифра означава броя на победите, втората — на равните срещи, третата — загубите на домакина и четвъртите — гостите съответно.

АТЛЕТИКА: Републиканско студентско отборно първенство финал на 24 в София.

БАСКЕТБОЛ: Втори кръг на републиканското първенство за жени на 23 и 24.

ВДИГАНЕ НА ТЕЖЕСТИ: Републикански джеч шампионат на 23-24 в зала „Славия“ в София.

ВОЛЕЙБОЛ: Републиканско първенство за жени — първи кръг от 22 до 24 в Кюджали.

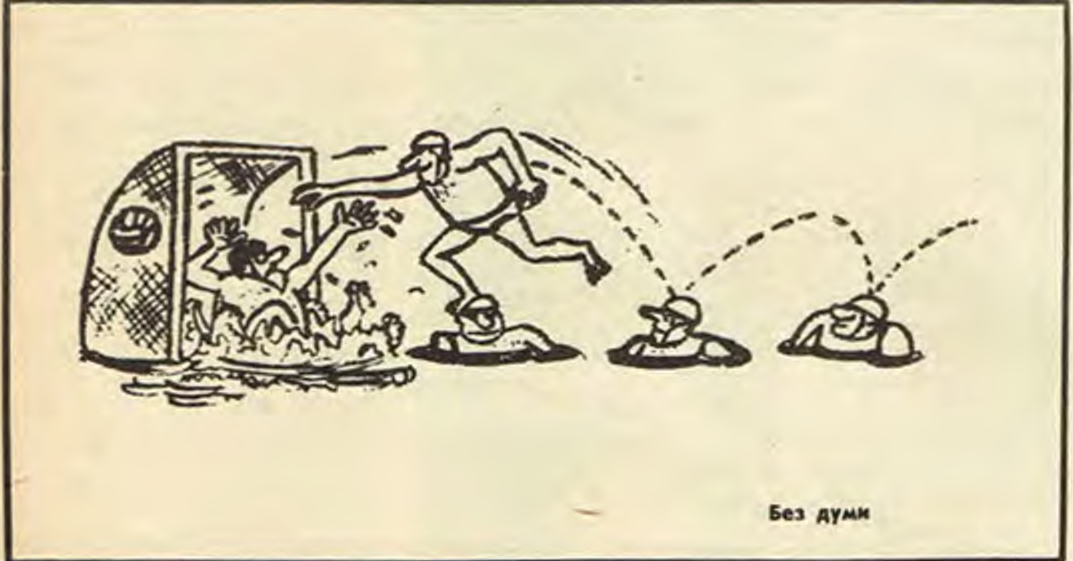
23. Древноиталианска богиня на небето и плодородието, съпруга на Юпитер. 25. Леопадет от ГФР. 26. Италиански футболен отбор. 28. Част от спортна игра с определено време на игра. 29. Красива горски животин. 3. Наш борец, двукратен републикански шампион в категория 68 кг класически стил. 3. Футболист от „Черно море“.

ОТВЕСНО: 1. Вид състезателно бягане. 2. Лкоатлетическо съоръжение. 3. Дебел и здриконопен конец. 4. Югославски футболен отбор. 5. Съветски атлет, победител в тронско на V спартиада на народите в СССР. 6. Известен италиански футболен отбор. 7. Световноизвестен в миналото български борец. 13. Вид спортист. 14. Сплав от жлазо и никел, който се употребява за направа на измерителни уреди, мерки за дължини и др. 16. Чешки поет, фолклорист и историк (1811—1870). 17. Футболен отбор от град Пидоп. 20. Известен чехословашки футболен голмайстор на първенството за 1971 година от шампиона „Спартак“ (Търнава). 21. Собствено име на наш известен боксьор в миналото, настоящем треньор. 22. Футболист с „Ботев“ (Враца). 23. Собственото име на извстен наш борец от близкото минало. 24. Наш борец. 27. Футболен отбор от южната „А“ РФГ. 28. Малкото име на прочут австрийски скиор.

Съставил: Тодор АТАНАСОВ

ОТГОВОРИ НА КРЪГОСЛОВИЦАТА ОТ БР. 19

1. Карате. 2. Атанас (Михайлов). 3. Тамар (Прес). 4. „Монако“. 5. Марков. 6. Котков. 7. „Тракия“. 8. Ривера. 9. „Наполи“. 10. Паран. 11. „Новара“. 12. Войнов. 13. Митова. 14. Рилова. 15. „Севмля“. 16. Лодети. 17. Данкос. 18. Рамляк. 19. „Омония“. 20. Матрай. 21. Толук.

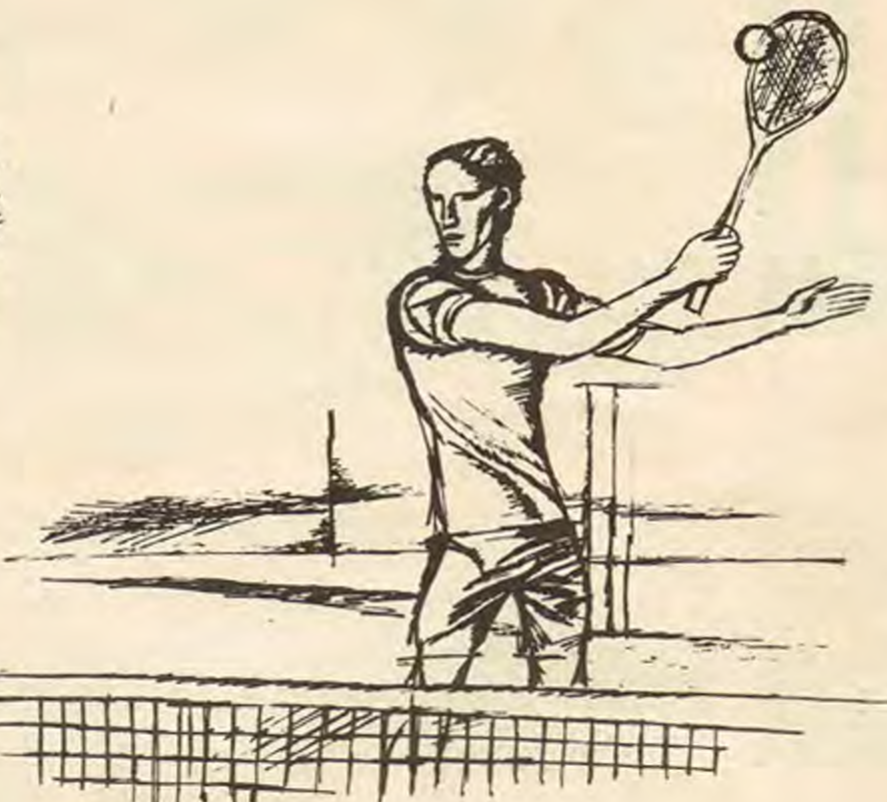

Без думи

МАЧБОЛ

Разказ от Пол КОНЯН

Илюстрация: Ал. ДЕНКОВ

За кой ли път обикаля с привидно равнодушен вид край кортовете? В тези знойни августовски дни мнозина са напуснали града и клубът изглежда опустял. Играчите, към които той се обърнал, вежливо отказваха: „Не мога, чакам партньора си...“ „Много съжалявам...“ Вече играхме три сета, а в този мек...

— Все тази песен — промърморил Венсан, — просто не искат да играят с мен. Кой съм аз за тях? Никому неизвестен новак. — Няма ли си партньор? И аз търся. Младата девойка с ракета в ръка усмихнато го измери с поглед. За пръв път някой се обръщаше към него. Сигурно играеше отско...

— Е, тръгваме ли? За отказване бе късно. Венсан вежливо застана срещу съзницето и изпрати лек пас към средата на корта. Момичето направи две бързи крачки и с рязък удар върна топката в далечния ъгъл. Венсан бе изненадан и не успя да реагира. „Не е толкова лошо!“

Втора топка. Един не много силен пас отляво му даде възможност да отвори с коронния си удар отляво. При неговите приятели това беше сигурна точка. Но момичето без труд отби. Венсан забърсаше съсем малко и изпрати топката в мрежата.

„Добър стил — помисли той, — очевидно взема уроци по тенис. Я да я поподгоня малко...“

Нисък удар отляво, след това подсичане от въздуха... Момичето отвърна твърде вяло и Венсан завърши със смач.

Въодушевен от този малък успех, той предложи:

— Да броим?

И веднага добави:

— Стига да не ви изморява, разбира се...

— Да почваме — каза момичето. — По-

давайте!

След 20 минути Венсан е мокър, а момичето изглежда като че е излязло от фризьор. 5:0 и 40:0, сетбол!

— Така се получават „гевречета“ — ядоса се Венсан.

Сервистът бе неин. С отличен ретур Венсан атакува, излезе пред мрежата, посрещна от воле... Точката изглеждаше спечелена, но момичето върна остро и топката профуча като куршум над самата мрежа покрай слисания Венсан.

— Отлично! — искрено възкликна той. — Че вие сте много по-силна от мен!

— Просто повече съм тренирала, това е всичко.

Венсан се засмя.

— А аз ви питам няма ли да се уморите? Защо ми предлагате да играем?

— Защото от осем дни ви гледам как се въртите около кортовете като заблудено кученце.

— Видели сте ме?

— От прозореца. Аз съм дъщерята на пазача. Ами да, още не съм ви се представила... Клер Коние.

Венсан почувствува как червенина залива страните му. Клер Коние! Толкова много бе слушал за това момиче, израснало на кортовете и станало на седемнадесет години първата ракетка на клуба.

Клер усети неговото смущение:

— Резултатът още нищо не значи. Можеше да спечелиш поне три гейма.

Тя се усмихна безгрижно:

— Извинявай, че ти говоря на „ти“. Тук

така е прието... Къде си играл по-рано?

— С приятели.

— Записа ли се за първенството?

— Какво първенство?

— На клуба. За онези, които още нямат разред. Шом минеш два тура — и готово, вече те позовават.

— Ами ако загубя?

— Що за поразителски настроения! Аз ще те тренирам. Е, утре по същото време, разбираме се?

Клер се оказа строг преподавател.

— Един играч се определя не по силните, а по слабите му страни — каза тя. — Имаш хубав удар отляво, доста спосен сервист, но ударът ти отляво е явно слаб. Освен това съвсем не употребяваш сечената топка, а нито не изморява така съперника, както редувашето на къси и дълги удари...

И Венсан веднага тръгна да изпълни 30 сечени удара. След това неговата треньорка го изпрати пред стената и го застави с часове да тренира, критикувайки безпоощадно всеки неуспешен удар.

Двамата тенисисти, с които Венсан се срещна в началото, играеха явно по-слабо от него. Първият много бързо се примири с поражението и беше щастлив, че е успял да спечели три гейма. Вторият се опита да забави темпото, редувайки мекки удари с точно планиране. Но Венсан зае позиция при мрежата и безжалостно го елиминира. 6:2, 6:3.

Третият беше четиридесетгодишен мъж, който въртеше ракетата като топчлка. „Още една формалност“ — помисли си Венсан. Четвърт час по-късно той усети, че губи с 1:4.

„Старецът“ със спокойна усмивка го гонеше като зяк, връщайки с лекота бомбени удари. 2:4, 3:5, 3:6... Неуспял да си поеме дъх, Венсан загуби първия сет.

— Връща всички топки, нищо не мога да направя — каза той на Клер при смяната.

Момичето с непроницаемо лице сви рамене:

— Поработи с главата!

Докато Венсан мислеше какво иска да каже тя, загуби още три гейма. И най-сетне си припомни онова, което Клер му вълпяваше по време на тренировките: „Серия от скъсени удари...“ „Ще опитам — реши Венсан. — При моето положение нищо не рискувам.“

„Старецът“ спечели четвъртия гейм, но бе явно уморен от многобройните принудителни пробетки до мрежата и обратно. Започна петия с двойна грешка при сервиста. Клер ки-маше одобрително. Къс, дълъг, къс... Венсан спечели четири гейма поред, загуби един, изравни резултата, спечели сета, а след това и срещата.

— Проведохте много умно играта — каза му съперникът в съблекалнята. — Рядко юноша на вашата възраст може по време на игра така да смени тактиката. Поздравявам ви! Клер беше на друго мнение.

— Не трябваше да губиш сета — каза му тя направо. — Ако беше загубил и срещата, никога нямаше да ти простя.

— Пак де си доволна. А аз се класирах вече за полуфинала. Между другото, не знаеш ли кой е този Форстие, с когото трябва да се срещна?

— Знам го много добре. Играла съм с него на двойки.

— Добър ли е?

— Ще видиш.

Форстие беше отличен играч, с когото Венсан би се преборил с удоволствие при други обстоятелства. Сега предпочиташе да го срещ

не на финала. Загуби първия сет с 2:6. Във втория се хвърли напред и изравни: 3:3. Форстие усети темпото. 3:5, 0:40, мачбол! Венсан вече очакваше последния удар, когато внезапно съперникът му спря играта.

Отказвам се — заяви той. — Все едно — не ще взема участие във финала, тъй като замислям довчера. Затова отстъпвам своето място и ви желая успех.

Такава победа не бе особено почетна, но пали предстоеше финал, на който ще присъствуват всички играчи от клуба? А там и да загуби, все пак вече ще спечели авторитет...

В деня на финала времето бе отлично за игра — никаква вятър, а и малки облачета закривяха слънцето. „Няма да заслепява при смач“ — помисли си Венсан. Ускори крачки, но изведнъж спря. Младецът с вестник в ръка му се стори познат. Разбира се, това е Форстие! Значи не е заминал. Защо в такъв случай се отказва да играе? ... И тогава си спомни, че преди мача бе видял Клер и Форстие да разговарят. Ясно! Това е работа на Клер. Ето откъде идва този неочакван подарък. Те се познават, играли са заедно...

Радостта му се изпори моментално. Той се отправил бързо към клуба.

— Защо Форстие се отказва от играта? — запита той Клер.

Момичето го погледна внимателно:

— Не се горещи. И между другото, здравей!

— Не ми отговори...

— А, Форстие... Нали обясни, че заминава.

— Но това е лъжа. Току-що го срещнах.

— Значи размислил е — спокойно каза Клер.

Неиният тон окончателно вбеси Венсан.

— Не ми разправяй басни! Ти си го помодила...

— Е, и така да е?

— Кой ти е искал това? Сега всички ще узнаят. Да, чудесно ще изглеждам... Финалист е протекция, финалист е връзки. Загубил или спечелил — все едно, ще стана смешен.

Гласът му пресекваше от ярост.

— Чудесна роля си избрала. Вече чувам: „А, Венсан, финалистът? Да, да, онова Лебюантче, на което помогнах...“ Разбира се, ти, първата ракетка на клуба!

Клер почервеня. В очите ѝ блесна мъляна.

— Ти си глупав! Форстие никога не е и

би желал, той отдавна би имал разред. Аз го помолих за това.

Венсан не успя да отвори. Клер му обърна гръб и си тръгна. Когато той излезе на централния корт. Емон, висок блондин с хладен поглед и грижливо причесани коси, вече го очакваше.

Финална среща за мъже — обяви съдницата. — Отлясно Ренсе Емон, отляво — Венсан Дюк, Сервиса има Дюк.

Венсан зае бавно мястото си. „Трябва да спечеля — каза си той. — Ако загубя, кракът ми няма да стъпва повече тук. Трябва да спечеля.“ Но ракетата едва забележимо трепереше в ръката му.

Силен сервист на Венсан. Несподлив. Вторият — в мрежата.

„Добро начало — разсърди се той. — А Клер, разбира се, я няма. Сега моята среща не я интересува.“

Той загуби първия гейм без нито една точка в своя полза. Следващите две игри също отлетяха мигновено. При всяка смяна си даваше дума да се стегне и след това, безсилен да овладее нервите си, бързаше и допускаше поби грешки. Без усндия Емон спечели първия сет с резултат 6:1.

Венсан усети, че не иска повече да играе, че не може да се бори за победата. Нозете му бяха като палети с оливо, ръцете станаха влажни, пот обливаше очите му. Той имаше само едно желание: да избяга далеч от корта, да прекрати това унищително мъчение!

„5:0, във втория сет — води Емон“ — чу гласа на съдницата.

Нечия ръка задържа Венсан, когато минаваше покрай съдийския стол.

— Изтрий си лицето!

Беше Клер. Протегаше му кърпа. Венсан едва погледна към нея.

— Само без съчувствия — промърмори т.й.

Още четири точки и всичко ще бъде свършено! Венсан доста небрежно сервира първата топка. Беше готов да сервира и втората, когато погледът му падна на Клер, застинала с недоволен лице до съдницата.

„Тя е права. Аз съм действително глупав — помисли Венсан. — И въпреки всичко тя е тук...“

— Дюк, ваш ред е — каза съдницата.

Венсан въздъхна дълбоко, позирати дълъг пас вляво, хвърли се с някаква неочакван порив към мрежата и пресрещна удара със стоп-воле.

Раздадох се аплодисменти. Венсан бавно се върна към мястото на сервиста, усещайки устремения към него поглед на Клер. За какво ли мисли тя?

— 30:0 — извика съдницата.

Емон даже не направи опит да посрещне следващия сервист. Раздадох се отново аплодисменти, този път по-силни. Някакво удивително спокойствие обхвана Венсан. Победител или победен — той ще се бори!

Последната точка за гейма спечели с удар от въздуха. Сега вече не мислеше за нищо, не виждаше зрителите, не чуваше възгласите и аплодисментите. Целият свят за него бе в тази мрежа, в белите линии, в топката, която трябваше непрекъснато да се насочва и отбива...

Играта започна отново. Венсан атакуваше и бързо заемаше позиция при мрежата. Когато Емон за пръв път направи двойна грешка при сервиста и ядосано извика нещо, Венсан разбра, че няма да загуби този сет. Така и стана. Спечели последователно още шест гейма: 7:5 — сетът беше негов!

При резултат 4:4 в третия сет Емон започна да излиза по-често напред. „Атакувай, Венсан, атакувай“ — извика Клер. И той също атакуваше ожесточено. 5:5, 6:5, 6:6. При резултат 6:7 Венсан отигра два мачбола, а след това още един, при резултат 7:8. Срещата продължаваше вече два часа. След всяка топка Венсан с труд поемаше дъх, чувствувайки как отслабват краката му, и се питаше докога ще издържи това напрежение. И отново намираще сили да се хвърли към топката.

Атакувай, атакувай!

Емон, също уморен, се държеше здраво.

10:9, води Емон, мачбол — вече шести.

Той изпрати дълга топка, Венсан отвърна отлясно покрай линията; доб на Емон, доб на Венсан; къса топка на Емон, Венсан изтича към мрежата; Емон го прехвърли, Венсан достигна топката и върна със смач. Последва силно фалширана топка на Емон... Венсан направи отчаян скок и я достигна с края на ракетата. Всички погледи бяха приковани към малката бяла топка... тя докосна ръба на мрежата, търколи се по филето, поколеба се и падна... от страната на Венсан. Край.

Емон хвърли ракетата и изтича към него.

Венсан усети изведнъж страшна слабост, стисна ръката му и отвърна нешо машинално. А Клер? Ето я. Тя приближи, очите ѝ блесяха с шеговит пламък.

— Е, шампионе?

— Какъв ти шампион, нали паднах!

— Няма никакво значение. Ти се бори отлично, това е главното. Следния път...

Венсан се усмихна.

— Дай ми поне час да си поема дъх, Клер, а от утре започваме отново...

Превод: Вили МАЯЕР

СТАРТ

ИЛЮСТРОВАН СПОРТЕН СЕДМИЧНИК

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ: главен редактор — Недялко ДОНСКИ, Асен НЕЙКОВ, Богомил НОНЕВ, Ваня ВОЙКОВА, Вълко ПЕТРОВ, Димитър ДЖАРОВ (зам. главен редактор), Ешуа АЛМАЛЕХ, Иван ЖЕЧЕВ, Климент ВЕЛИЧКОВ, Маргарита РАНГЕЛОВА, Митко ЕКСЕРОВ (отговорен секретар), Никола КОСТАДИНОВ, Павел ВЕЖИНОВ, Петър ХАДЖИЙСКИ, Ясен АНТОВ.

Художествен редактор: Дочо ДОЧЕВ.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

СОФИЯ
СТАДИОН „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“
20121

екран

1 Неотдавна японските отбори по гимнастика бяха на разузнавателно турне в Европа. Ето един прескок на състезателката Ейко Хиращима по време на мача Европа — Япония в Берн. [АСЛ — БТА]

2 След като се е спуснал на 77 метра под морското равнище, Енцо Майорика отново е при въздуха и слънцето.

3 Щафетният отбор на Великобритания, който постави нов световен рекорд на 4x200 м с време 1.33,6 мин. (от ляво на дясно): А. Нейл, Х. Голдън, Ш. Колиър и Н. Роскоу. [Франс прес — БТА]

4 Съветските гребци Филатов, Щеченко, Морозов, И. Ниденко по време на предолимпийската регата в ГФР. [Кийстоун — БТА]

5 Яна Вонашкова — една от младите надежди на Чехословакия за предстоящото световно първенство по художествена гимнастика в Куба. [ЧТК — БТА]

